
BAJOMI KRÓNIKA

— 2024 • DECEMBER —

BÉKÉS, ÁLDOTT KARÁCSONYI ÜNNEPEKET
ÉS BOLDOG ÚJ ÉVET KÍVÁNUNK!

Fókuszban a szenvedély!

Új vállalkozói csomagjainkkal
egyszerűbbé válnak
a pénzügyei.

www.otpbank.hu/vallalkozom

A következő lépés az üzleti sikerekhez. OTP Bank.

A tájékoztatás nem teljes körű és nem minősül ajánlattételnek. A Bank a kondíciók módosításának jogát fenntartja. További részletekről tájékozódjon az OTP Bank fiókjaiban és honlapján (www.otpbank.hu) közzétett üzletszabályzatokból és hirdetményekből.

Példaképek

Nagybajomból nagy formátumú emberek pályája indult. Akadnak köztük híres, közismert személyek, és vannak, akiket a maguk szakterületén ismertek el ország-világszerte, vagy éppen szűkebb régiókban, illetve helyben.

Nagybajomban született és nevelkedett Boross Péter, Magyarország korábbi miniszterelnöke. Viszonylag kevés település mondhatja el magáról, hogy miniszterelnököt adott a hazának. Szintén itt született és az itteni közösségben szívtá magába a bajomi hovatarozás érzését első díszpolgárunk, Gyergyai Albert irodalomtörténész, egyetemi tanár. Ugyancsak innen származik két nemzetközileg elismert professzorunk, Várady Zoltán érsebész és Egyed Miklós hematológus, utóbbi az MTA újdonsült doktora. A bajomi közegből indulva ért el szakmai sikereket egy másik akadémikus is, Sáringer Gyula professzor, ökológus. A 18 éves koráig Bajomban élő Jászai Mari-díjas Ivancsics Ilona színművésznőt talán senkinek nem kell bemutatni. Itt alkotott és élte le életét Tibor László iskolaigazgató és Horváth Éva könyvtáros, akik elhivatottságára még sokan emlékezhetünk. Bár nem tösgyökeres bajomiként, de itt élt hivatásának Kocsis Béla háziorvos, valamint Mikóci Alajos iskolaigazgató, helytörténész, a Nagybajom története című monográfia egyik társszerzője is. Csányi Sándor közigazdász, neves üzletember, alapítványa és a vadászat révén alakított ki kötődést Nagybajomhoz, aki egyben önzetlen és nagylelkű támogatója a helyi kezdeményezéseknek. Sárközy István

személyében pedig két évszázaddal ezelőtt alispánt is adott a falu Somogy vármegyének.

A politika, az orvostudomány, az irodalom, az ökológia, a pedagógia, a színművészet, a közigazgatás és az üzleti világ említett képviselői mellett a hazájáért harcoló katonahős, vitéz Bozsoki János is kiemelkedő fontosságú Nagybajom történelmi-kulturális örökségében. Életpályájuknak, elért eredményeiknek köszönhetően ők mindannyian Nagybajom hírnevét erősítik, példaként állnak előttünk és a jövő nemzedékei előtt. Ezek az egykor és jelenleg alkotó földiek, bajomiak, városunk büszkeségei. Egyben biztatásul szolgálnak a fiatalok számára, hogy egy ilyen kis vidéki közösségből elindulva, vagy itt működve és alkotva is lehet nagy dolgokat elérni az életben.

A múlt emlékeinek ápolását és a jelenkor példaképeivel a kapcsolatok fenntartását fontosnak tartom. Különösen, hogy napjainkban az egyre terjedő „eltörléskultúra” kénye-kedve szerint rombolja le a korábbi korokban élő nagyjaink érdemeit és emlékét. A mi felelősségünk, hogy ne hagyjuk a múltat végképp eltörölni.

Békés karácsonyi ünnepeket kívánok mindenkinek!

PIRKA MÁTYÁS
polgármester

Impresszum – Bajomi Krónika

Nagybajom város ingyenes lapja

Alapítva: 2004

Megjelent 1000 nyomtatott példányban

2024. decemberében

Kiadja: Nagybajom Város Önkormányzat

Főszerkesztő: Pirka Mátyás polgármester

Felelős szerkesztő: Galba Karina

Dizájn: Bakonyi Árpád

Címlapfotó: Lukács Géza, Gyergyószárhegy

Nyomda: Pethő Nyomda, Kaposvár

Lapzárta: 2024. december 14.

Elérhetőségeink:

Cím: 7561 Nagybajom, Fő u. 40.

Telefon: +36 82 556 950

Mobil: +36 20 370 1472

E-mail: info@nagybajom.hu

Éjjel-nappal hívható rendőrségi szám: +36 20 446 0342

A kormányablak időpontkéréshez hívható száma: 1818

TARTALOMBÓL

Rövid hírek.....	4
Kitüntető díjak	8
Búcsúzunk Prof. Dr. Várady Zoltántól	10
Bozsoki-emléktábla.....	11
Jegyzői összefoglaló az új ciklusról	12
Választás 2024	13
Karácsonyi üzenetek	14
Mi vagyunk a Mesevár!	16
„Iskola, iskola, ki a csoda jár oda?”	17
Fél évszázadon túl	18
Pálóczi Horváth Ádám Református Alapfokú Művészeti Iskola.....	19
Vissza a gyökereinkhez A Kékmadár Gyermekektől	20
A „Nagybajomi Értéktörök sütődéje”	21
Mesés könyvtári foglalkozás	21
Csányi Alapítvány	22
Sport hírek.....	24
Rétisas a Boronka-melléki Tájvédelmi Körzetben	26
Madárka, madárka... ..	26
Gólyástalálkozó 2024.....	28
Visszaemlékezés a nagybajomi iskolára	28
Kommunikáció – régen	31
A “Nagybajomért” Közalapítvány 2024-ben.....	32
Rendhagyó történelemóra.....	33
Mozaikok Nagybajom történetéhez V.....	34

Rövid hírek

A teljesség igénye nélkül. Összeállította: Galba Karina

Új jegyző a hivatal élén

Több mint 20 éves szakmai tapasztalattal rendelkezik dr. Bek Melinda, aki október 1-je óta a Nagybajomi Közös Önkormányzati Hivatal jegyzője. A Somogy Vármegyei Kormányhivatal Törvényességi Osztályáról érkezett, aki apai ágon nagybajomi származású.

Elköszöntünk Pálmajor polgármesterétől

Szeptemberben elköszöntünk Pozsonyi Erika polgármester asszonytól, aki három cikluson keresztül vezette a Nagybajomi Közös Önkormányzati Hivatal társult tagtelepülését, Pálmajort. A szép eredményeket elért településvezetőt Nagybajom, Gige, Csököly és Rinyakovácsi polgármesterei és a társulásban működő alapszolgáltatási központ dolgozói búcsúztatták, és kívántak neki boldog nyugdíjas éveket.

Legszebb konyhakertek Magyarországon

Az önkormányzat idén is részt vett támogatóként a „A legszebb konyhakertek – Magyarország legszebb konyhakertjei” Magyar Örökség díjas országos programban. A helyi versenyen a következő eredmények születtek:

- **Normál kert kategória:** 1. Ballér Jánosné kertje, 2. Horváth Tiborné kertje, 3. megosztva Tisza Mónika és Kiss Jánosné kertje
- **Közösségi kert kategória:** 1. Nagybajomi Mesevár Óvoda és Bölcsőde kertje, 2. Nagybajomi Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola kertje
- **Mini kert kategória:** 1. György-Dávid Ábel kertje, 2. Varga Csaba György kertje.

Országos díjra jelöltek idén Ballér Jánosné, az óvoda és az általános iskola kertjei lettek. A jelöltek és képviselőik novemberben Biatorbágyon vehették át emléklapjukat.

Édenkert Szeibertéknél

Hála Istennek, vannak még, akik művelik kertjüket, akik kertészkednek!

A Szeibert házaspár évek óta jó példával szolgál. Egész éven át gondosan művelt kerjükben 16 féle körte, 15 féle alma, többféle kajsi, ősz, 5 féle szilva, szőlő (csemege, bor), füge, naspolya, tök, cukkini, padlizsán, dinnye, karfiol, kelkáposzta, paprika, paradicsom, csemege kukorica, mángold, cékla, zeller stb. terem, de szedhetünk málnát, egrest, ribizlit és szedret is. Munkamegosztás van, és a kísérletezés sem áll távol tőlük: gumós kömény, kínai kel, rebarbara. Természetesen fóliasátor is van a kertben. Kati néni körtés rebarbarás pitével nyerte a süteménysütő versenyt. A konyhakert verseny többszörös első helyezettjei, idén nem indultak a versenyen. A szorgalmas munkájuknak köszönhetően a boltban sokkal kevesebbet kell költeni.

Pedagógusnap 2024

Nagybajomban tartotta Járási Pedagógusnapi Ünnepségét a Kaposvári Tankerületi Központ június 3-án. Az általános iskola szervezésében megrendezésre kerülő ünnepségen Pirka Mátyás polgármester köszöntötte a megjelenteket, majd Sinka Szilvia Krisztina, a Kaposvári Tankerületi Központ igazgatója, Huszti Gábor, a Somogy Vármegyei Önkormányzat alelnöke és Möring József Attila, országgyűlési képviselő, kormánybiztos mondott ünnepi beszédet. A rendezvényt az általános iskola diákjainak műsora színesítette.

A rendezvény keretén belül adták át a Kaposvári Tankerületi Központ és Pintér Sándor belügyminiszter elismerő oklevelét a díjazásban részesült 31 pedagógusnak.

Az elismerésben részesült a bajomi iskolákból:

Répási Hajnalka pedagógus,
Tóth Márta gyógypedagógus,
Mencseli Andrea pedagógiai asszisztens,
valamint a nagybajomi Kiss Anett, a kaposmérői általános iskola tanára.

Idősek köszöntése

November 12-én köszöntöttük városunk nyugdíjas lakosait a művelődési házban. A rendezvényt Pirka Mátyás polgármester nyitotta meg, majd Keniker Ivett köszöntő beszéde után Kiss Imréné, Juliska néni szavalta el saját, Nagyabajomban születtem című versét. Az óvoda dolgozóinak műsorát követően Sarkadi Kiss János színművész vidám, zenés műsora szórakoztatta a közönséget.

Boross Lászlóné Erzsi néni 90 éves lett

Boross Lászlóné Erzsi néni köszöntöttük 90. születésnapja alkalmából. Készítettünk vele egy interjút is, mely a jövő évben fog megjelenni.

Sportcsarnok

A sportcsarnok energetikai korszerűsítésére kötött kivitelezési szerződést 15%-os készletsegi foknál az önkormányzat felmondta a kivitelezőnél felmerült gazdasági problémák miatt. A befejezéshez új közbeszerzési eljárás lefolytatására kerül sor a jövő év elején.

Orvosi eszközbeszerzés a rendelőben

A Nemzeti Népegészségügyi Központ vezetésével uniós forrásból nyílt lehetőségünk a háziorvosi és házi gyermekorvosi rendelők részére új orvosi eszközök beszerzésére, vissza nem térítendő támogatás keretében. A gyermekorvosi rendelő részére érkezett eszközöket (mint pl. sárgaságmérő készülék, vércukormérők, vérnyomásmérők, otoszkóp, pulzoximéter, ultrasonográf-készülék) év elején adtuk át Dr. Horváth Eszter gyermekorvosnak. A felnőtt háziorvosi rendelő részére is új orvosi eszközöket szereztünk be, melyeket Dr. Antal László háziorvosnak adtuk át. A rendelő pl. hordozható ultrahang készülékkel, vérnyomásmérővel, vércukorszintmérővel, sürgősségi táskával, mérőkészülékekkel gazdagodott.

Épületfelújítási pályázat

A Nagyabajom és Vidéke Horgász Egyesület pályázatot nyújtott be az egyesület használatában lévő Vásártér utca 1. szám alatt található önkormányzati tulajdonú ingatlan külső felújítására. A képviselő-testület döntése szerint az önkormányzat 1.000.000 Ft önerővel támogatja az egyesület Magyar Országos Horgász Szövetséghez beadott pályázatát.

Spar-járda

Megvan a SPAR-hoz vezető járda- és kerékpárút építési engedélye. Az év végére a tervek egyeztetése után megérkezett a SPAR áruházhoz vezető járda építési engedélye, így reményeink szerint a jövő évben megvalósulhat a kivitelezés.

Közterületek felújítása

Idén tavasszal LEADER pályázati forrásból felújításra került az orvosi rendelő körüli, és a ruhásbolt előtti közterület. Az önkormányzat a felújítás során térköburbolást, padok elhelyezését és növényesítést valósított meg. A két projekt együttes költsége 8.860.185 Ft volt, melynek 95%-át pályázati támogatás tette ki. A kivitelezést a Kisfalud Bau Kft. és a Vasi Group Kft. végezte.

Bringás reggeli

A borús, csepergős idő ellenére is közel százan tekertek május 14-én reggel a MIXI parkon keresztül munkába, iskolába, óvodába, és ejtették útba a reggeliző pontot, ahol a Magyar Kerékpárosklub jóvoltából müzli szeletet és dobozos üdítőt kaptak a résztvevők, a Nagyabajomi Vendégház Kft. pedig szendvicsekkel egészítette ki a bringázók reggelijét. A rendezvényt országsszerte közel 100 településen rendezték meg. A Bringázz a munkába! kampány a Magyar Kerékpárosklub szervezésében, az Aktív Magyarország anyagi támogatásával valósult meg.

Tegyünk együtt a tisztább környezetért!

Az idei évben ismét csatlakoztunk városi szinten is a TeSzedd! országos szemétszedési akcióhoz. A szemétszedés napja április 27-e volt, amikor a város külterületein gyűjtöttünk szemetet.

Rocklegendák Nagybjajomban

Az elmúlt két évben magánszervezésben, idén pedig a városnap előestéjén, már a városnap program sorozat részeként léptek fel a Rocklegendák Nagybjajomban. Csik Lászlóval közösen a vendégünk volt Rudán Joe, Kalapács József, Vikidál Gyula, Homonyik Sándor és Varga Miklós, akik egy nagyon jó hangulatú koncertet adtak. A koncerten több mint ezer ember énekelt a fellépőkkel együtt a Zöld, a bíbor és a fekete, a Vén Európa vagy a Menj tovább sorait.

Ipartestület díjazottjai 2024-ben

A szokásos nőnap bál keretein belül adták át idén is a Nagybjajomi Ipartestület jubiláló tagjainak díjait. Díjat kapott Büki Béla Zoltánné, aki 35 éve ipartestületi tag, Gál Tamás 25 éves ipartestületi tagságáért, Horváthné Kovács Ildikó, aki 30 éve vállalkozó és ipartestületi tag és Molnár Roland 30 éves vállalkozói munkájáért és ipartestületi tagságáért.

Somogyi Érték lett Deák Varga József életműve

Somogyi Értékdíjban részesült Deák Varga József (1928-2020) életműve, aki a nagybjajomi Sárközy István Múzeum megálmodója és létrehozója. Külön értéket jelent, hogy az életműdíjat szakmai előterjesztés alapján ítélte meg a Somogy Vármegyei Értéktár Bizottság. A felterjesztést Huszár András, amatőr történelemkutatónak köszönhetjük.

Elismerés az iskola konyha felújítása projektnek

Sikeres projektként került bemutatásra a Belügyminisztériumban megrendezett szakmai napon a Nagybjajomi Vendégház Kft. üzemeltetésében működő iskolakonyha felújítása és munkahelyteremtése. A rendezvényen a gazdaságélénkítő program keretében az elmúlt években megvalósult példaér-

tékű projekteket mutattak be. A konyha közel 800 fő közétkeztetését, étkeztetését látja el, a gyermek-, a szociális- és a vendégétkeztetést is beleértve. Emellett a helyi és környékbeli kisebb-nagyobb rendezvények szervezését és étkeztetését biztosítja.

Önkéntes Tűzoltó Egyesület Nagybjajom

Szent Flórián, a tűzoltók védőszentjének napja alkalmából május 4-én hivatásos, önkormányzati és önkéntes tűzoltók munkáját ismerte el a Katasztrófavédelem. Az Önkéntes Tűzoltó Egyesület Nagybjajom tagjai közül elismerést kapott:

- Németh István, aki 40 éves szolgálati érdemérem elismerésben részesült;
- Balázs Bálint, aki 30 éves szolgálati érdemérem elismerésben részesült;
- Bertus Zoltán tűzoltó főtörzsőrmester a beosztásában hosszú időn át végzett kiemelkedő munkájáért dicséretben és jutalomban részesült.

A Tűzoltó Egyesület közgyűlésén pedig 20 éves szolgálati érdemérmét vehetett át ifj. Szerencsés Sándor parancsnoktól: Bertus Zoltán, Halgató János, Halgató Zoltán és Tóth Attila.

Kiállítások a református templomban

Február végén került sor a Csányi Alapítvány első természetfotós kiállítására a református templomban.

A templom tavasszal adott helyet Écsy Krisztina kreatív alkotásaiból a „Régiből újat” című kiállításnak. Az alkotások az újrahaznosítás jegyében készültek.

Augusztusban mutatta be alkotásait Spacér Beáta. A festményeket ünnepélyes kiállítás megnyitó keretében csodálhatta meg a közönség.

Temetők üzenete fotópályázat

A Somogyi Temetkezési Kft, a Memento Somogy Alapítvány és a Somogyi Hírlap idén 13. alkalommal hirdette meg Temetők üzenete című fotópályázatát. A zsűri 17 alkotó 121 fotója közül választotta ki azt a 20 darabot, amely a kaposvári keleti temető ravatalozójában egy évig megtekinthető. A fotóversenyen dr. Szőkéné Farkas Dóra a kaposztai temetőben készült „Kitartva” című alkotása 3. helyezést ért el.

„Szarhegy szép” testvértelepülési látogatás

Erdélyi testvértelepülésünk, Gyergyószárhegy hivatalos delegációja januárban volt a vendégünk. A látogatás egyik célja egy stratégiai megbeszélés volt, ahol a kapcsolatok erősítésének lehetőségeit egyeztetette a szárhegyi delegáció és a nagybajomi képviselő-testület. A két település közötti baráti kapcsolat fenntartása és fejlesztése mellett mindkét fél elkötelezett. Az egyeztetést követően fotókiállításra került sor, amelyen Lukács Géza fényképei Gyergyószárhegy természeti és épített kulturális értékeit szemléltették. A kiállítás megnyitóján Pirka Máttyás, Nagybjom polgármestere köszönetét fejezte ki azoknak, akik több mint 30 évvel ezelőtt létrehozták és megalapozták a két település testvérkapcsolatát. Danguly Ervin, Gyergyószárhegy polgármestere elmondta, hogy a két település kapcsolata azért egyedi, mert az évtizedekre visszanyúló barátságokon, családi kapcsolatokon alapul. A kiállításmegnyitó közönsége részese lehetett a Kolcsár család csodálatos vonósnyeges koncertjének is.

A Híres Káposztafesztivál

Delegációnk részt vett az októberben 17. alkalommal megrendezett Híres Szárhegyi Káposztavásár és Fesztiválon. A rendezvényre külön meghívást kapott a Nagybjomi Értékör Csoport, hogy kuriózumként bemutassa a Székelyföldön kevésbé ismert rétes készítés tudományát. A káposztás ételek

főzőversenye mellett a komoly szakmai zsűri (és a közönség is) értékelte a bajomi asszony csapat munkáját. Népszerű volt a stand, a több kiló lisztből készült rétes mind elfogyott. A számos program között szerepelt lovas felvonulás, káposztavágás, fotókiállítás, múzeumavató, gyerekprogramok, koncertek, bál, vásár stb.

Virjei testvértelepülési kapcsolat

Május 18-án Virjében jártunk a 9. Nemzetközi Aprósütemény Fesztiválon. Nagybjom helyi termelői számocával és rengeteg süteménnyel érkezett a helyszínre. Népszerű volt a standunk, ahol a bajomi küldöttek megállás nélkül szolgálták ki a vendégeket. Idén is becsületkasszás rendszerben folyt az árusítás. Rengetegen megfordultak standjainknál, minden elfogyott, üres tálcákkal és kosarakkal térhettünk haza. A Fesztiválon összegyűjtött 141.900 Ft a „Nagybjomért” Közalapítvány részére került átadásra.

A horvátországi testvértelepülésünkkel is aktív kapcsolatot ápolunk. Évente többször látogatjuk egymás rendezvényeit. A két település önkormányzata mellett él a kapcsolat a horgászegyesületek és a labdarúgóklubok között is. A tavalyi vendéglátás viszonzásaként júliusra meghívást kapott a focicsapatunk egy kinti barátságos mérkőzésre.

Bursa Hungarica ösztöndíjpályázat

A Bursa Hungarica ösztöndíjrendszer keretében 2024-ben 12 felsőoktatásban tanuló, illetve felsőfokú tanulmányait kezdeni kívánó nagybjomi diák tanulmányait segítjük havi 5.000 Ft-tal. Ezt az összeget a diákok felsőoktatási intézményei havonta ugyanekkora összeggel egészítik ki.

Városközpont fejlesztése

A játszótérket és a parkolót is magába foglaló pályázat közbeszerzési eljárásának engedélyeztetése közel egy év várakozás után zöld lámpát kapott, melynek lefolytatása várhatóan jövő év elején indul.

Helyettesek az intézmények élén

Szülési szabadság miatt szeptembertől Bunovácsné Bek Brigitta helyettesítésben látja el a Nagybjomi Szociális és Alapszolgáltatási Központ vezetését.

November 13-tól az intézmény jelenlegi vezetőjének baba-várás miatti tartós távolléte miatt, a képviselő-testület Törő Krisztinát bízta meg a Nagybjomi Kulturális Intézmény vezetésével.

Kitüntető díjak

Hagyományainkhoz híven október 23-án az '56-os emlékműsor keretében került sor Nagybjom Város kitüntető díjainak átadására. Nagybjom Város Képviselő-testülete 2024-ben díszpolgári címet adományozott Ivancsics Ilona színművész részére. Nagybjom Város Egészségügyéért díjban részesült Szabóné Darabos Andrea. Az ünne-

Ivancsics Ilona, színművész Nagybjom Város Díszpolgára

Ivancsics Ilona nagybjomi származású színésznő, Kaposváron született. Nagybjomban töltötte gyermekkorát. Az általános iskola befejezése után Kaposváron a Munkácsy Mihály Gimnáziumban érettségizett. Édesanyja sokat mesélt, énekelt neki, így már kislányként elvarázsolta a képzelet világa, a művészetben rejlő szabadság és ezzel együtt az önkifejezés vágya. Jó szívvel emlékszik vissza általános iskolai tanáira, akik felfigyeltek arra, hogy tanítványuk tehetséges versmondó. Iskolai ünnepeken rendszeresen mondtak vele verset, moderátori feladatokat bízta rá, és versenyekre küldték. Ivancsics Ilona már ekkor otthonosan érezte magát a színpadon; hetente járt színjátszó körbe, néptáncra és kórusban is énekelt. Kaposváron töltött éveit alatt nagy benyomást tett rá a nemzet-

pi beszédet Ivancsics Ilona színművész mondta, az ünnepi műsort az általános iskola diákjai adták elő. A műsor után díszbédet szerveztünk a kitüntetettek tiszteletére. Ezen az alkalmon mondtunk köszönetet Dr. Szula Ágnesnek, a "Nagybjomért" Közalapítvány kuratóriumi elnökeként végzett 5 éves munkájáért.

közi híró Csiky Gergely Színház, az ott látott briliáns előadások sora. Már akkor érlelődött benne, hogy egyszer ő is a világot jelentő deszkákra állhat. Érettségi után jelentkezett a Színház és Filmművészeti Főiskolára, ahová elsőre felvették. 1983-ban kapott színművész diplomát.

1983-tól 10 éven keresztül a József Attila színház tagja volt. Fontosabb szerepei: A kis herceg, Nemecsek a Pál utcai fiúkból, Cory a Meztőláb a parkban című előadásban. 1994-től 2004-ig a Soproni Petőfi Színház társulatának tagjaként játszhatta például Ladyt az Ármány és Szerelem című előadásban, Beatricet Shakespeare Sok hűhó semmiért című darabjában.

Szerepet kapott a Magyar Televízióban 1987-ben induló Szomszédok című teleregényben. Vágási Jutka tanárnő szerepe hozta el számára az országos ismertséget.

2008-ban Szentendrén magánszínházat alapított Ivancsics Ilona és Szintársai néven, melynek azóta is művészeti vezetője. Ezt az alkotóműhelyet azzal a céllal indították, hogy minőségi

felnőtt és gyermek előadásokat hozzanak létre a Dunakanyar közönségének. A kezdetben közel 50 művésznak és munkatársnak folyamatos színházi munkát biztosító társulat az évek során eljutott több településre országhatáron belül és kívül egyaránt. Színháza – ha kisebb volumenben is –, ma is működik. Lőrincz Sándor újságíró egyszer arról faggatta: kitől tanult. A művésznő így válaszolt: „Mindenkítől, aki a színházban megfordult; az idősebb művészekről az alázatot és a pontosságot, a fiatalabbaktól a lazaságot, és hogy rossznak is lehet lenni. Az öltöztetőimtől, a fodrászoktól a szeretetet, ami a legszebb a mi szakmánkban, hiszen ahogy felgördül a függöny, attól kezdve egyfelé húzzuk a szekeret, lehet akármilyen személyes vita köztünk. Ezt szeretném megérni országunk életében; számomra ez a nemzeti minimum. Tudjuk, hogy kettészakadt az ország, nekem az lenne a nemzeti minimum most is, ha ezen lehetne változtatni. Erre törekszem munkámban, feladataimban. Nekem nem a jobb- vagy baloldaliság számít, hanem a tehetség, a hozzáértés és a becsület.”

A művésznő több szakmai kitüntetéssel büszkélkedhet. A József Attila Színház kitüntetését, a József Attila-gyűrűt 1986-ban ítélteék neki. A Soproni Petőfi Színház tagjaként 1994-ben Kabos Gyula-díjban részesült. Szentendre város Pro Urbe díjat adományozott neki. 2024. március 15-én kiemelkedő színészi és rendezői tevékenysége elismeréseként Jászai Mari-díjban részesült.

Ivancsics Ilona 40 éves színházi pályája során közel 100 szerepet játszott el. A színészet a hivatása, az élete. Fontosnak tartja, hogy a magyar kultúra, édes-ékes anyanyelvünk, a költészet, és a világirodalom gyöngyszemei eljussanak a legkisebb közösségekhez is. Színészként ebben vállal közvetítő szerepet előadásaival. Számos alkalommal lépett fel Nagybajomban is, hogy művészetével fényt és meleget vigyen, hitet adjon közönségének.

Az évek múltával a gyökerei egyre fontosabbak lettek számára. Bár sokat tanult, tapasztalt, az igazi kincset otthonról, Nagybajomból vitte magával: az egyenességet, az őszinteséget, a tiszta jellemet, a természet szeretetét és vele együtt a természetességet, de mindenekelőtt: az istenhitet, amely az élet hullámveréseiben is mindenkor kapaszkodót jelentett, s jelent neki ma is.

Gazdag életútjával, hivatása iránti elkötelezettségével, négy évtizedes művészi jelenlétével, szülőföldje iránti ragaszkodásával kivívta Nagybajom Város Képviselő-testületének és polgárainak tiszteletét, példaként áll előttünk.

Lőrincz Sándor korábbi írása alapján

Szabóné Darabos Andrea, védőnő – Nagybajom Város Egészségügyéért Díjazottja

Darabos Andrea Kaposváron született, gyermekkorát is ott töltötte. A Munkácsy Mihály Gimnáziumban tett érettségi vizsga után 1990-ben, a Kaposváron akkor induló Pécsi Tudományegyetem Egészségügyi Főiskola karán folytatta tanulmányait védőnő szakon. Az új szakon elsőként diplomázott 1993-ban, és már abban az évben védőnő állást és szolgálati lakást kapott Nagybajomban. Később itt ismerkedett meg férjével, akivel Nagybajomban alapítottak családot.

Elvégezte a Pécsi Tudományegyetem Egészségtanár képzését is. Harminc éve a Kaposvári Egészségügyi Főiskola oktató védőnője. Ez idő alatt számtalan, a nála gyakorlati idejét töltő

diákkal sikerült megismertetni és megszerettetni a védőnők feladatait.

Nagybajomban 1993 óta látja el a II. számú védőnői körzetet. Munkájához tartozik a 6 év alatti kisgyermek, az általános iskolás gyermek és a várandós anyák ellátása. Munkája során kb. 500 fő ellátását végzi. Munkájára akkor is lehetett számítani, amikor négy éven keresztül saját körzete mellett, helyettesítésben az I. számú védőnői körzet feladatait is ellátta.

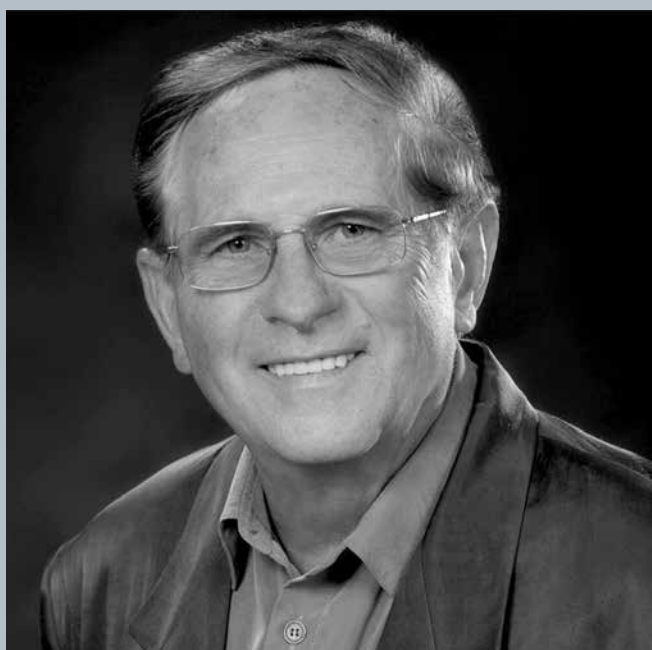
Fiatal vöröskeresztesként véradást szervezett és számos karitatív kezdeményezés fűződik a nevéhez. Mindig is egy kisebb közösség védőnője szeretett volna lenni, ahol egy viszonylag zárt közösségben végezheti munkáját. Ott lenni egy család születésénél szerinte a világ legszebb dolga. Segíteni családokat egyben tartani, kihívás a részére. Mára már felnőtt az a generáció, akik legelső ellátottjai közé tartoztak, ma már ők jönnek várandósként hozzá. Munkájában nagy segítség, hogy 30 évnyi információ áll rendelkezésére a családok felmenőivel, dinamikájával kapcsolatban. Ezt kizárólag az állandóságnak, az egy helyen eltöltött éveknek köszönheti.

Bár 2023 júliusa óta a védőnői körzet már a Kaposvári Kaposi Mór Oktatói Kórházhoz tartozik, ő továbbra is a nagybajomiakért dolgozik. Munkájában precíz, elhivatott a kisgyermek, várandós anyák és iskolás gyermek gondozásában. Magas szintű szakmai elhivatottsága, a védőnői munka és Nagybajom iránti elkötelezettsége miatt kivívta városunk Képviselő-testületének és polgárainak tiszteletét, példaként áll előttünk.

Búcsúzunk Prof. Dr. Várady Zoltántól

**2024. szeptember 20-án, 87 éves korában Frankfurtban elhunyt
Prof. Dr. Várady Zoltán, a Nagybajomi Református Egyházközség
élethosszig tartó tiszteletbeli tagja, támogatója,
Nagybajom Város Díszpolgára.**

Várady Zoltán nagybajomi kötődésének megalapozása édesapja lelkészi szolgálatával indult, aki 47 évig volt a nagybajomi gyülekezet lelkipásztora. „A gyülekezethez való felelősségteljes hűségének, szeretetének mindig, a legnehezebb időkben is, tanújelét adta.” Ez a kötődés fia életét is végig elkísérte, mindig nagybajomi református maradt. Nem volt olyan alkalom, hogy hazatérésekor ne köszönt volna be a Városházára a legújabb kongresszusi kiadványokkal a kezében.

Nagybajomban járt általános iskolába. Származása miatt esélye sem volt gimnáziumba bekerülni. Így került a kaposvári élelmiszeripari technikumba 1951-ben. Egy alkalommal elmesélte, hogy ekkoriban a megye kiváló tanárai tanítottak ott, mivel a reakciósokat oda száműzték. Egyedülálló tudásával legyőzte az osztályharcot, és az egyetemről már nem tudták kitiltani. Az orvosi diploma megszerzése után, kitűnő bizonyítványa ellenére – bibliaolvasás miatt – nem kapott Budapesten állást.

Várady Zoltánt azonban semmi nem állíthatta meg tehetsége kibontakozásában. Mivel itthon ebben nem támogatták, így 1966-ban úgy döntött, nem jön haza Frankfurtból, ahová egy tudományos kongresszusra hívták. Az egyetemi klinikán kezdett el dolgozni, majd magánklinikát nyitott Frankfurt szívében. Világszerte tartott tudományos előadásokat németül, spanyolul, angolul és magyarul.

Néhány évvel ezelőtt – a meghívásunkra – Nagybajomban is adott elő életéről és az általa kifejlesztett érsebészeti eljárásról, a Várady-módszerről, amelyet az egész világon elismeretek és bevezettek.

A kezdeményezésére alakult meg a mára több mint ezer száz tagot számláló nemzetközi érsebészeti társaság, amelynek ő lett az elnöke. 1987-ben mini-világkongresszus-sorozatot indított, amelyről mindig nagyon büszkén mesélt, és ahol mindenki rendre ott van, aki az érsebészetben számít a világon. Számos tudományos elismerésben részesült, valamint kuriózumként a bolíviai főváros, La Paz, díszpolgári címmel ismerte el. Nagybajom Város Képviselő-testülete 2011-ben fejezte ki iránta való tiszteletét a díszpolgári cím adományozásával.

Mindig segítette orvoskollégáit, illetve önkéntes mentor programot is végzett, Nagybajomból is volt mentoráltja. Emberi sorsokat változtatott meg jó irányba, az általa felkarolt fiatalok nagyon szerették őt.

A szívében és lelkében mindig nagybajomi református, egyszerű és nagyszerű ember volt. Világhírű volt a szakmájában és világhírű volt a lelkesedésében és az emberi nagyságában, amelyet itt, ebben a környezetben kapott.

**Büszkék vagyunk Várady Professzor Úrra,
és emlékéit tisztelettel megőrizzük.**

PIRKA MÁTYÁS

polgármester

Bozsoki-emléktábla

**„Adassék tisztelet a honvédő katonáknak,
testük eleven torlaszát állították gátnak...”**

Bozsoki János próbaszolgalatos zászlós a 80 évvel ezelőtti tordai csatában olyan bátor és önfeláldozó magatartást tanúsított, amelyért később a Magyar Tiszti Arany Vitézségi Érmel adományozták részére és hadnaggyá léptették elő. Városunk díszpolgára tiszteletére emléktábla avatásra került sor november 17-én.

Bozsoki János Nagybjomban született 1918. április 3-án, tanulmányait is itt kezdte. Később Kaposváron tanult és az egykori Somssich Pál Gimnáziumban érettségizett (jelenleg Kaposvári Táncsics Mihály Gimnázium). Jogi tanulmányokat folytatott Szegeden, de ezeket félbehagyta és 1940-ben bevonult a kaposvári tüzér alakulathoz. Harcolt a keleti fronton, ahol meg is sebesült. Kitüntették a Magyar Bronz Vitézségi Éremmel 1943-ban. 1944-ben önként jelentkezett a formálódó, de már elit fegyvernemnek számító rohamtüzérséghez. Így került a szigetvári rohamtüzérsztyályhoz. Ugyanebben az évben az erdélyi hadszíntéren harcolt; a tordai csatában véghezvitt kimagasló haditettéért elnyerte a Magyar Tiszti Arany Vitézségi Érmel, melyet hivatalosan tizennyolc katonatiszt érdemelt csak ki a második világháború során. Sebesülése miatt 1944 októberében Budapestre szállították, ahol kórházba került. Korábbi alakulata szintén a bekerített fővárosban rekedt; Bozsoki János sebesülése ellenére is csatlakozott hozzájuk és az egység élére állt. Bátor helytállása miatt hadnaggyá léptették elő, végül a Sziklakórházban esett a szovjet csapatok fogságába. A háború vége után politizálni kezdett, a Kiszgazda Párt Somogy megyei titkára lett. 1948-ban letartóztatták, megpróbálkoztak beszervezésével. Azért, hogy ezt elkerülje, Svájcba távozott. Megkapta a politikai menedékjogot, és az alpesi országban telepedett le, majd később családot is itt alapított. Évekkel később az Oerlikon-Bührle vállalat vezetőmérnökeként elvülhetetlen szerepet játszott egy sikeres páncéltörő rakéta kifejlesztésében, melyet a világ számos hadseregében rendszeresítettek. Aktív szereplője és motorja volt a svájci magyar közéletnek; számos szervezet alapítója, vezetője, illetve tagja volt. 1993-ban alezredessé léptették elő, és a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztje kitüntetést adományozta részére Göncz Árpád

államfő. Több bajtársi szervezet tagja volt, mint például a Magyar Harcosok Bajtársi Községe, Rohamtüzérek Bajtársi Köre vagy a Doni Bajtársak Köre. Haláláig kapcsolatban állt egykori bajtársaival, számos beszélgetést folytatott hadtörténészekkel, ilyen módon segítve kutatásaikat.

2009. november 16-án hunyt el Zürichben, ott is helyezték örök nyugalomra a Schwandenholz temetőben.

Az emléktábla állítás ötletgazdája Huszár András amatőr történelemkutató volt, aki Pirka Mátyás polgármesterrel egyeztetve, a tábla elkészítésére közadakozást szervezett. Az önkormányzat épületének falán elhelyezett emléktábla ünnepélyes keretek között került felavatásra.

FORRÁS: HUSZÁR ANDRÁS
amatőr történelemkutató

Jegyzői összefoglaló az új ciklusról

A 2024. június 9-én tartott önkormányzati választásokat követően a 3 hónapig tartó „átmeneti” időszak lezárult október 1-jén. Az ezt követően hozott legfontosabb testületi döntésekről, valamint a Nagybjomi Közös Önkormányzati Hivatal érintő változásokról szeretném tájékoztatni az Olvasókat.

Október 1-jén az új önkormányzati ciklus minél gördülékenyebb megkezdése volt a legfontosabb feladata a Hivatalnak. A jogszabályi előírásoknak megfelelően **2024. október 7-én megtartotta alakuló ülését** Nagybjom Város Önkormányzatának Képviselő-testülete, amelynek során Pirka Mátyás polgármester és a megválasztott képviselők esküt tettek, valamint a testület – titkos szavazás során, 7 igen egyhangú szavazattal – megválasztotta Kiss Krisztián alpolgármestert. Az alakuló ülésen a testület megtárgyalta minden olyan egyéb napirendet, amelyeket a jogszabály előír a törvényes működés biztosítása céljából.

A testület tagjait terhelő, szintén törvényből eredő kötelezettségének minden érintett eleget tett, azaz határidőre leadták vagyonynyilatkozatukat, és teljesítették a NAV felé a köztartozásmentes adózói adatbázisba bejelentkezési kötelezettségüket.

Az alakuló ülést követően **2024. október 28-án tartott képviselő-testületi ülés** legfontosabb döntései:

- a) Az Önkormányzat a 2025. évre vonatkozóan is csatlakozott a **Bursa Hungarica** felsőoktatási ösztöndíj pályázatához. A beérkezett pályázatok elbírálása szempontjából is fontos döntést hozott a testület, mivel a vonatkozó önkormányzati rendelet módosításával **az Önkormányzat által adható pénzügyi támogatás** összegét 5.000,- és 10.000,- Ft/hó közötti adható összegre emelte, továbbá a kérelmezőnél fennálló bizonyos kivételes körülmények esetén az eddigi 1.000,- Ft/hó összegű kiegészítés összege 2.000,- Ft/hó összegű kiegészítésre nőtt.
- b) A **„Nagybjomért Közalapítvány”** 2 kuratóriumi tagjának lemondása szükségessé tette új kuratóriumi tagok megválasztását, így a képviselő-testület, mint alapító 2 új kuratóriumi tagot választott: Kustosné Antal Veronika és Rozgonyi Emőke személyében. Az alapító a kuratórium új elnökének Kustosné Antal Veronikát jelölte ki. A testület határozatba foglaltan megköszönte a korábbi kuratóriumi elnök, dr. Szula Ágnes, és Bakonyi Éva volt tag munkáját.

A **2024. november 20-án tartott képviselő-testületi ülésen** hozott döntések:

- a) A képviselő-testület támogatta a Nagybjom és Vidéke Horgász Egyesület célkitűzését azzal, hogy a Horgász Egyesület által benyújtott, a **„Horgászszervezetek kisléptékű infrastrukturális beruházásai a horgászati, horgászturisztikai szolgáltatás-fejlesztés érdekében”** tárgyú pályázat elnyerése esetén a Nagybjom, Vásártér u. 1. szám alatti épület felújításához szükséges 1.391.391

Ft önerőhöz az Önkormányzat – a 2025. évi költségvetése terhére – 1.000.000,- Ft pénzügyi támogatást biztosít.

- b) A vonatkozó jogszabályok alapján belső kontrollrendszer kell működtetni, amely biztosítja az önkormányzat rendelkezésére álló források **szabályszerű, gazdaságos, hatékony és eredményes** felhasználását. Az ügyben a képviselő-testület a belső ellenőrzést elrendelte, amelyre 2024. december elején sor került.
- c) A Nagybjomi Kulturális Intézmény intézményvezetőjének 2024. november 13-ától gyermekvállalás miatti tartós távolléte ideje alatt a testületnek gondoskodnia kellett az intézmény vezetői feladatainak helyettesítés keretében való ellátásáról. A napi működés biztosítása érdekében ideiglenesen, 2025. május 31-éig tartó időszakra a képviselő-testület Törő Krisztinát bízta meg a helyettesítéssel.

A **2024. november 22-én tartott soron kívüli testületi** ülésen került sor második alkalommal a KAVÍZ Kft. által azóta már benyújtott, **„Vízminőség javítása Magyarországon”** című pályázati lehetőséggel kapcsolatos napirend megtárgyalására. Az ivóvízkezelési (az ivóvíz mangan- és vas koncentrációjának csökkentése) projekt kapcsán – a pályázat elnyerése esetén – új gépház létesítése miatt egy önkormányzati tulajdonú, kihasználatlan területből max. 400 m² rendelkezésre bocsátásáról, valamint vízvezeték-szolgalmi jog alapításáról döntött a testület.

2024. november 27-én tartotta tisztújító társulási ülését a **Nagybjomi Szociális és Gyermekjóléti Alapszolgáltatási Központ Fenntartó Társulás** társulási tanácsa. Az ülésen egyhangú szavazással ismételten Pirka Mátyás polgármestert választották meg a tagok a társulási tanács elnökeként.

A Hivatalhoz a 2024. november 5-ei határidőig több, mint 200 kérelem érkezett **szociális tűzifa** támogatás megállapítása iránt. A kérelmek feldolgozását, továbbá a Szociális és Humán Bizottság részére döntésre előkészítését követően november második felében megkezdődött a tűzifa kiszállítása a 162 jogosult részére.

A magas **helyi adóhátralék** miatt volt szükség az adóértesítők kiküldésére, amelyek a 2024. október 22-i állapot szerint kerültek kiküldésre. Kérem, hogy ha az adóértesítő alapján eltérést tapasztalnak, akkor szíveskedjenek felkeresni a Hivatal illetékes ügyintézőjét adategyeztetés céljából, ez a jövő évi adózás szempontjából is fontos, és célszerű. Ezúton is köszönöm az érintettek együttműködését, akik rendezték az önkormányzat felé tartozásukat.

Tájékoztatom Önöket, hogy a 2025. évre vonatkozóan a testület nem módosította a helyi adó rendeletét, így a **helyi adó emelésére sem került sor.**

 DR. BEK MELINDA
Jegyző

Választás 2024

Nagybajom városban a helyi önkormányzati választáskor a jelölési időszakban hárman szereztek meg a polgármesteri jelöléshez, 12-en pedig a képviselő jelöltséghez szükséges ajánlásokat.

A szavazás június 9-én reggel 6 órától 19 óráig tartott. Városunkban 3 szavazatszámú bizottság működött a 3 szavazókörben.

Az önkormányzati választáson a 2447 fő választásra jogosultból 1340 választópolgár jelent meg az urnák előtt, ez a választásra jogosultak 54,76%-a.

A polgármester jelöltekre leadott, 1321 db érvényes szavazat megoszlása az eredmény sorrendjében az alábbiak szerint alakult:

1. Pirka Mátyás: 834 szavazat, amely 63,13%-os eredmény,
2. Ács Attila: 378 szavazat, amely 28,61%-os eredmény,
3. Kuczkó Katalin: 109 szavazat, amely 8,25%-os eredmény.

A képviselőjelöltséghez 12 jelölt szerezte meg a szükséges ajánlásokat, a szavazatszámú adatok az alábbi eredményeket tükrözték:

• Kiss Krisztián	813 szavazat
• Szabó Ernő	712 szavazat
• Véber László	677 szavazat
• Vasvári János	633 szavazat
• Keniker Ivett	621 szavazat
• György-Dávid Nikoletta	461 szavazat
• Törő Krisztina	461 szavazat
• Molnár Roland János	443 szavazat
• Rázsits Veronika	353 szavazat
• Septe József	345 szavazat
• Németh Kornél	234 szavazat
• Hosszu Piroska	175 szavazat

György-Dávid Nikoletta és Törő Krisztina egyenlő számú szavazatot kapott, ezért a választási eljárásról szóló törvény alapján sorsolás döntött a 6. mandátumról. A választás napján tartott sorsolás alapján György-Dávid Nikoletta jutott be a képviselő-testületbe. Így a képviselőtestület tagjai György-Dávid Nikoletta, Keniker Ivett, Kiss Krisztián, Szabó Ernő, Vasvári János, Véber László lettek.

VÁRHEGYI ÉVA

HVB elnök

Nagybajomi Roma Nemzetiségi Önkormányzat 2024

A 2024. június 9-i választáson a CIKÖSZ színeiben indulva ebben a ciklusban 5 új képviselő jutott be a Nagybajomi Roma Nemzetiségi Önkormányzat Képviselő-testületébe. Október 14-i alakuló ülésükön új elnökként Orsós Gyöngyit választották meg.

Az R.N.Ö. jövőbeli célja, célkitűzései: a településen élő hátrányos helyzetű emberek képviselete, roma nemzetiséghez tartozók kulturális értékeinek, identitásának a növelése, hagyományaik ápolása, karitatív adományok adományozása és főleg a diákkorú fiatalok közösségének fejlesztése. A településen élő roma és nem roma lakosságot összefogó közösségi rendezvények, programok megvalósítása.

ORSÓS GYÖNGYI

elnök

Adventtől karácsonyig

Hogyan járulnak hozzá a veszteségeink az ünneplésünkhöz?

Karácsony előtti pár héttel a katolikus liturgiában Szent Lukács evangéliumának a világvégéről szóló részét olvastuk. Jézus ezeket mondta tanítványainak a világ végéről: „Jelek lesznek a Napban, a Holdban és a csillagokban, A földön pedig kétségbeesett rettegés támad a népek között a tenger zúgása és a hullámok háborgása miatt. Az emberek megdermednek a rémülettől, miközben várják, hogy mi történik a világgal. A mindenség összetartó erői megrendülnek. Akkor majd meglátják az Emberfiát, amint eljön a felhőkben nagy hatalommal és dicsőséggel.

Amikor mindez beteljesedik, nézzetek fel, és emeljétek föl fejeteke, mert elérkezett megváltásotok.

Vigyázzatok, hogy el ne nehezédjék szívetek tobzódásban, részegeskedésben és az evilági gondokban. Így majd nem ér készületlenül benneteket az a nap. Mint a csapda, úgy csap le mindazokra, akik a földön laknak. Virrasszatok hát és imádkozzatok szüntelenül, hogy megmeneküljétek attól, ami majd bekövetkezik, és megállhassatok az Emberfia színe előtt.” (Lk 21,25-28.34-36)

Jézus elég sötét tónusokat fest ebben a szövegben, és az ember elgondolkodik rajta, miként tudja ez az evangélium segíteni az adventi készületünket, hogy elérkezzünk karácsony öröméhez? Miért kell ennyire nagy sötétséget átélni most ahhoz, hogy valami jó karácsonykor megszülessen?

Egyik paptársamtól hallottam egy kis történetet egy idős plébánosról, aki már 30 éve ugyanazon a plébánián van, és minden beszéde 20 éve nagyjából ugyanolyan. Nem is akar újítani semmit, a hívek pedig annyira unják már, hogy odamennek hozzá néhányan a képviselőtestületből, és azt mondják neki: „Atya, befizetünk téged egy lelkigyakorlatra, elmehetnél pár napra, és talán kapnál új impulzusokat, kicsit megújulnál, és nekünk is tudnál új dolgokat mondani.”

A plébános hétfőn el is megy a lelkigyakorlatra, ott van négy napig, aztán amikor hazaér, elérkezik a következő vasárnap, kiáll, és elmondja ugyanazokat a gondolatokat a prédikációban, amiket szokott az elmúlt 20 évben, csak most még unalmasabban. A képviselők odamennek hozzá mise után, már csak kíváncsiságból is, és megkérdezik tőle: „Atya, milyen volt a lelkigyakorlat?” Erre legyint az idős plébános: „Ne is kérdezzétek! Három napomba telt, míg visszaszoktam a régi kerékvágásba.”

Mi történhetett ezzel az idős atyával? Talán az, hogyha valami új dolog születne az ember életében, ami jó, akkor valami régit mindig el kell engedni, és ez veszteség. Ha valamit elkezdünk másként csinálni, akkor rögtön veszteségeink támadnak, és ez nehéz dolog, nem mindenki meri vállalni. Neki ez nem sikerült.

Ha új munkahelyet keresünk, a régit el kell engedni. Ha valaki családot alapít, a régi életformáját, amikor a szüleivel lakott vagy egyedül élt, elveszíti. Hogyha tehát szeretnénk valami új dolognak, valami jónak a születését ünnepelni, ahhoz előbb

nekünk is át kell mennünk a veszteség sötétségén és keserűségén – ahogy az adventi időszak homálya, sötétsége is szükséges ahhoz, hogy karácsonykor önfeledten ünnepeljünk.

Aztán a veszteségekkel kapcsolatban egy másik érdekes tapasztalat, amikor egy-egy közösség, ami már régóta együtt van, elérkezik oda, hogy vége van a közösen töltött időnek.

Legtipikusabb példa: az iskolai osztályközösségeknek előbb-utóbb mind ez a sors jut osztályrészül. Emlékszem, amikor végzős gimnazisták voltunk a Piarista Iskolában Nagykanizsán, az osztályban többen is voltunk, akik egyre kétségbeesettebben tettük fel azt a kérdést egymásnak, hogy mi lesz velünk a nagybetűs életben? Mik leszünk, ha „nagyok leszünk”, hogyan fogunk helytállni, sikerül-e a nyelvvizsga, de talán a legégetőbb kérdés az volt, mit akarunk kezdeni az életünkkel?

És ahogy ezek a kérdések cikáztak bennünk, ott volt a levegőben az az érzés, hogy azért jó dolog ehhez a közösséghez tartozni – még ha nehéz is az iskola, és szigorúak a tanárok, és várjuk ugyan, hogy egyszer kiszabaduljunk innen, mégis valamiféle biztonságot ad, hogy valahová tartozunk. Amikor pedig innen ki kell szakadni, az veszteség lesz.

Aztán az élet ment tovább, mindenki járta a maga útját egyetemen, főiskolán, ma már dolgozó emberek vagyunk – és minden évben összejárunk találkozni a régi osztálytársakkal. De nem szomorkodni járunk össze, hanem ünnepelni – ünnepelni azt a sok közös jót, amit átélünk, és amit el kellett engednünk, hogy valami új szülessen az életünkben. Eljutottunk oda, hogy értékeljük mindazt, ami volt, de elvesztettük: és ez ünnep. Azért tudunk ünnepelni valamit, amit elvesztettünk, mert értékes volt, mert jó volt, az életünk része lett, ami múlhatatlan, visszavonhatatlan.

Olyan szép jelenet volt, amikor Szent II. János Pál pápa elhunyt, a Vatikánban a Szent Péter tér tömve volt emberekkel, és a halálhír hallatán elkezdtek tapsolni.

Ott volt egy hatalmas veszteség, mert egy olyan jó embert veszítettünk el, amilyen talán soha nem lesz a földön, mert úgy éreztük, sosem lesz többé ilyen pápa a világon – de akik ott voltak, mégis tudták ünnepelni azt a sok jót, azt a rengeteg kincset, amit kaptak tőle, és amit mindig magukkal hordozhatnak a szívükben.

Ha a veszteségeinkkel szembe tudunk nézni, ha valami jót engedtünk már el az életünkben, hogy egy új dolog megszülessen, akkor tudunk igazán ünnepelni. Ezzel a lelkülettel érdemes Karácsony ünnepére készülnünk.

SZERETETTEL: HORVÁTH ANDRÁS
plébános

Karácsony éjszakáján az angyal ezekkel a szavakkal köszöntötte a pásztorokat:
„Ne féljeteK, mert íme, nagy örömet hirdetek nekteK, amely az egész nép öröme lesz:
üdvözítő született ma nekteK, aki az Úr Krisztus... Dicsőség a magasságban Istennek,
és a földön békesség, és az emberekhez jóakarát.”
(Lukács evangéliuma 2,10–11.14)

Tisztelt Olvasó!

Ezek a szavak több, mint két évezrede folyamatosan aktuálisak. Hadd köszöntsem Önöket 2024 végén én is a fenti szavakkal!

Hogy lehet valami kétezer éven át aktuális? Miért maradt fenn az angyali üdvözet, és miért jelenthet nemzedékeken keresztül kapaszkodót, vigasztalást? Nekünk, keresztyéneknek, Jézus Krisztus születése nem egy legenda, mítosz, mese, hanem az élő Isten szabadító műve. Amikor elküldi angyalait, küldötteit, hogy adják át a Mindenható Isten üzenetét, akkor Ő tudja, hogy kihez küldi a szavait. Ismeri őket és helyzetüket, kérdéseiket és kételyeiket.

Így történt ez az első karácsony alkalmával is. Isten szeretetének ünnepén megszületett a Fia, Jézus Krisztus, és az ő születésnapja annyira jelentős, hogy az angyalok is örvendeznek, sőt elviszik a jó hírt az emberekhez is. A jó hír pedig, hogy mostantól nem kell félni. Nem kell mindent kézben tartani. Nem kell izgulni, szorongani, mert életünk biztonságban van Isten kezében. Van okunk örülni, hiszen Isten vigyáz az övéire.

Mennyire vágyunk a biztonságra, amikor a világ forr! Mennyire vágyunk az öröme, a békességre, amikor a mindennapok egyre nehezebbek és egyre inkább látjuk, hogy sokkal több erőre van szükségünk a jövőben, mert nem jók a világból hozzánk érkező hírek, mert kevés szó van a felemelkedésről, a változásról, a dolgok jóra fordulásáról! Miért pusztít az ember? Miért vannak háborúk? És tragédiák? Betegségek? Hogy lehet ilyenkor jó hírről, örömhírről beszélni? Ez a világ. Megtört, hordozza magán az Istentől való távolság jeleit. És a saját életterünk? Igyekszünk megteremteni a meghittséget, de valaki sértettsége, fáradtsága, fásultsága mindig megtöri, nehezzé teszi a szeretetteljes légkör létrehozását. Pont úgy,

mint nagyban a világban, kicsiben ez a megtörttség megjele-nik a mi életünkben is.

A világ hordozza a megtörtséget, a teljesség hiányát, és nincs is hatalmunk a teljesség felett, hogy rendelkezünk vele. De valakinek van rá hatalma.

Az angyalok azt hirdették meg, hogy üdvözítő született, az Úr Krisztus. Az üdvözítő az jelenti, hogy valaki, aki a megszabadító, a megmentő, a kimenekítő; aki biztonságba helyezi az életünket Istennél. Egyelőre még csak egyéni életünkben élhetjük meg ezt a megszabadítást. Egyelőre csak úgy, ha engedjük, hogy életünket Isten formálja, vezessen bennünket, szeretettel, végtelen gyengédséggel és a felemelés szándékával.

Hálás vagyok, hogy a Kiválasztott (Chosen) sorozat elérkezett Magyarországra is. Ha a Bibliát nem is értjük, vagy nehezen vesszük elő, ebben a sorozatban olyan szépen van ábrázolva Jézus szándéka az emberhez. Szeretettel ajánlom az egész családnak.

A karácsony, Isten Fiának a születésnapja, a szeretet ünnepe. Isten szeretetének ünnepe. Annak az Istennek a szeretete, aki tudja miben vagyunk, mivel küzdünk, mi hiányzik, mik a kérdéseink. Értő és személyes módon szólít meg és szándéka az, hogy dicsőség legyen a magasságban Istennek, és a földön békesség, és az emberekhez jóakarát.

Áldott karácsonyt kívánok!

ROZGONYI EMŐKE
református lelkipásztor

Mi vagyunk a Mesevár!

Legszebb konyhakert

Intézményünkben – Zöld Óvodaként – nagy hangsúlyt fektetünk a gyerekek természetszeretetének kialakítására, fenntartására. A bennünket körülvevő környezet megismertetése a növények és állatok világának megértésére, szépségeikre, különlegességeikre való rácsodálkoztatással képes megvalósulni ebben az életszakaszban. A konyha, fűszer és virágoskertek folyamatos közös gondozása megmutatja az emberi kéz által végzett munka szépségeit, értékeit, felelősségre, kitartásra, öngondoskodásra és együttműködésre nevel. Óvodánk udvarán egész éven át folyamatosan figyelemmel kísérjük gyermekeinkkel a természet változásait, sok-sok ismeretet szerezve a témában játékosan, közös élményt nyújtva. Kertjeink szépségét egy országos pályázat is díjazta.

Állatbarát Óvoda 2024

Mai világunkban nagyon fontos, hogy olyan értékeket közvetítsünk gyermekeink számára, mely a komplex személyiségfejlesztéssel párhuzamosan képes arra, hogy neveljen a környezettudatosságra, szem előtt tartva a fenntartható fejlődést, valamint olyan szemléletmódot alakítson ki, mely tudatosan törekszik az ökológiai lábnyom csökkentésére, felelősséget vállal a Föld megővése iránt. Vigyáz környezetére – növény és állatvilágára egyaránt. Ezzel a meggyőződéssel alakítjuk intézményünk mindennapjait, kezdeményezünk tevékenységeket, tapasztalati lehetőségeket, élményeket az óvodában és azon kívül is. Vigyázunk a madarainkra, gondozunk állatokat, téli madáretetést végzünk, gyűjtöttünk a BundaZug Alapítványnak, csoportjainkban rendszeresen időt töltünk terápiás kutyussal.

Hagyományápolás

Fontos feladatunk az értékmegőrzés, értékátadás, melynek meghatározó elemei a hagyományörző tevékenységek a mindennapok és a jeles napok során. A nevelési év közben a lehetőségeket megragadva ezekre az alkalmakra várjuk partnereinket is – kiemelten a családokat, akik a hozzánk járó gyermekeket nevelik. Az őszi folyamán tartottunk szüreti mulatságot, Márton-napi lámpás felvonulást, járt nálunk a Télapó, az adventi időszakot éljük, készülve a karácsonyra, a szent ünnepre.

Szakmai napok – az Oktatási Hivatal Bázisintézményeként

Ebben az évben is több alkalommal fogadtunk pedagógus kollégákat más köznevelési intézményekből, hogy átadjuk jó gyakorlatainkat, tapasztalatainkat. Emellett ismételt előadóként kaptunk lehetőséget a Megyei Kékvél Konferencián egy szekcióban részt venni. A szakmai napokon hospitálási lehetőséget biztosítunk csoportjainkban, előadáson mutatjuk be munkánk elméleti alapjait, módszereink szemléletét, műhelyfoglalkozásokon foglalkozunk a látogatóinkkal. Örömmel tölt el bennünket a sok pozitív visszajelzés munkánkról, gyermekeinkről, intézményünkről.

TÖRŐ KRISZTINA
intézményvezető

„Iskola, iskola, ki a csoda jár oda?”

Gyurkovics Tibor Iskolanyitogató című verséből idézve, válasszaink a következők: gyerekek, tanárok, dolgozók. Miért is? Azért, hogy tegyük, amit egy iskolában tenni kell. Ám sok olyan esemény, plusz tevékenység, program van, amit nem kötelező megtenni, elvégezni, mégis megtörténnek. Lehet tanulmányi versenyeken részt venni, sportolni, kirándulni, kerékpártúrázni, műsorokban, versmondó versenyeken szerepelni, énekelni az énekkarban, furulyázni Ani nénivel. Mentorokkal tanulni, játszani, sakkozni, robotika szakkörön tevékenykedni. Ökoiskolaként a fenntarthatóságról tanulni, pályaaorientációs rendezvényeken részt venni, múzeumpedagógiai foglalkozáson a régészettel ismerkedni. Kertészkedni, művészeti tevékenységeket folytatni...

Az országos Aktív Iskola programban való részvételünkkel a gyerekek sportolási lehetőségei bővültek. Kapcsolódik hozzá egészségtudatosság, helyes táplálkozás, „fejfrissítés” témakör is. Eszközök beszerzésére is több lehetőségünk van ezáltal.

Elfogadjuk és megkeressük azokat a kulturális programokat, amikkel tanulóink látókörét tágíthatjuk, ismereteiket élményalapú módszerekkel bővíthetjük. Több esetben a Nagybjomi Kulturális Intézmény pályázataival tudtuk ezeket megvalósítani. Együttműködve Nagybjom Város Önkormányzatával, a Szülői Szervezettel, a „Gyermekekért” Alapítvánnyal, helyi vállalkozókkal, civil szervezetekkel azon dolgozunk, hogy minél színvonalasabb, színesebb iskolai életet tudjunk biztosítani a gyerekeknek.

Az utóbbi években a sok nehézség mellett számos sikert tudunk elkönyvelni. Tanulólétszámunk nőtt, s az országos szintű pedagógushiány mellett mi elmondhatjuk, nálunk a gyerekeket szakos pedagógusok tanítják. Bár tanítóból még

lehetne több, a délutáni napközis, tanulószobás feladatokra ügyes pedagógiai asszisztenseket tudunk beosztani. Szeptember óta bővült a tantestületünk 4 új tanítóval!

Tudásmegosztás nem csak a tanulókkal történik, több szakmai együttműködésben is részt veszünk. Képzésekkel újítjuk meg tudásunkat, s mi magunk is tartunk egymásnak, valamint a kaposvári Pedagógiai Oktatási Központ felkérésére a körzet pedagógusainak is műhelymunkákat, képzéseket.

Jó érzéssel tölt el bennünket, hogy az elért eredményeinkkel sikerült a járás és a vármegye elismerését kivívni. Júniusban minket kért fel a Kaposvári Tankerületi Központ, hogy pedagógusnap alkalmából szervezzük meg a díjátadó ünnepséget. Szakmai munkánk jutalmaként pedig novemberben átvehettük a Somogy Vármegyei Diáksport Szövetség „Legaktívabb Iskola 3. helyezett” díját.

Iskolánk rendelkezik egy kollégiumi tagintézménnyel is, ahol jelenleg 23 diák tölti hétköznapijait. Az ott dolgozó négy kolléga nap mint nap igyekszik terelgetni a bentlakók életét. A rendszeres tanulás mellett jut idő a tartalmas játéokra és szórakozásra is. Kedvükre futkározhatnak, focizhatnak, társasozhatnak, kreatívkodhatnak... A pár évig folyó Kollégium plusz pályázatnak sokat köszönhetünk. Bővíteni tudtuk a tárgyi szükségleteinket és elmehettünk a gyerekek örömeire sok olyan helyre, ahova talán másképp nem jutottak volna el. Egy roma művészeti iskola által heti szinten tanulhatják és gyakorolhatják a gyerekek a cigány táncot és zenét.

A város lakói is több ízben segítettek minket játékokkal, ruháinkkal, különböző tárgyakkal, eszközökkel.

VÁRHEGYI ÉVA, SPACÉR BEÁTA

Nagybjomi Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola

Fél évszázadon túl

Idén folytatódott a fejlesztő munka a Bárczi EGYMI Nagybjomi Tagintézményében. Az 50 fő zömében tanulásban akadályozott tanuló fejlesztése, oktatás-nevelése mellett, az utazó gyógypedagógiai hálózat 5 településen, 8 intézményben biztosította 87 fő megfelelő fejlesztését. A tanulás tervezésében, szervezésében és irányításában a tevékenység-központú oktatói, nevelői gyakorlat megvalósítása a cél, figyelembe véve az egyén fejlődési szükségleteit, valamint az intézmény tanulóinak változatos és értékes tanulási és szabadidős tevékenységet, illetve a tehetőségmozdításnak is teret adó, az intézményegység jó hírnevét fenntartó, partnereink számára meglegedettséget hozó tevékenységeket biztosítani.

Májusban a hagyományos SPECEDIKE teret adott minden tanulóknak, változatos műsorral készültek. Gyógypedagógusaink minden évben ötletesebbnél ötletesebb műsorszámokkal lepik meg nézőinket. „Élőhelyek vándorújtán” címmel integrált vetélkedőt szerveztünk a Nagybjomi Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola 3-4. osztályos tanulóinak, az iskola kollégiumi lakóinak. Négy fős csapatokkal vettek részt a tanulók a négy forduló levezető vetélkedőn, a záró forduló a legjobb csapatoknak jelenléti vetélkedéssel valósult meg.

Új élménnyel is gazdagodtunk május végén. Egy tavaszi ottalvós kiránduláson, Zánkán töltött 3 napot tanulóink többsége. A tanévzárás utáni héten napközis Erzsébet-táborban vettek részt tanulóink. Az öt nap mindegyike más területen szervezett programokkal, tevékenységekkel, kirándulásokkal telt.

Sportolóink a tavaszi versenyeken sikeresen helytálltak. A „Kapkodd a lábad!” Sor- és Váltóverseny Országos Diákolimpiai döntőn 3. helyezést ért el tízfős csapatunk. Több érmes tanuló volt a Mezei futó Diákolimpia országos döntőn, valamint az Atlétika Országos Diákolimpiai döntőn is.

Júniusban Biatorbágyon „Ökoiskola” címet kaptunk, melyet három évig birtokolhatunk. Nyáron a Nemzeti Tehetség Program pályázata készült, „Időkerék” címmel, amelyet 2,3 millió forinttal támogattak.

Szeptemberben kirándultunk a Budapesti Állatkertbe a Sérült Gyermekek Napjára, a hónap végén együtt sportoltunk a Diák-sport Napon. „Állati gyalogló” napon a BundaZug Állatmenhely meglátogatása mellett teljesítettük a „Világgyalogló Nap” kihívását. Emlékeztető Halloween-party után az őszi szünet pihenő napjai gyorsan elteltek.

A november örömhírével indult, a Mobilkemenca.xyz Kft. által kiírt szavazáson támogatóinknak köszönhetően megnyertük a Bosnyák Andrea által felajánlott mobilkemenecét. Decemberben minden reggel közös ünnepvárás gazdagítja közösségünket az „Adventi reggeleken”. A Mikulás bulival érkezett, a Kométa felajánlásával minden gyermek kapott csomagot. A „Szeretnék neked zenélni” hangversenyen a Kaposvári Liszt Ferenc Zeneiskolában kiváló műsorszámmal képviselték tagintézményünket a sajátos nevelési igényű tanulók bemutatóján. A Pécsi Advent keretében két tanulóink rajza került döntőbe és kerül kivételre a Pécsi Dzsámi falára. Az idei karácsonyt is mézeskalács sütéssel és ünnepi műsorral várjuk.

Tervek várnak a megvalósításra a 2025-ös évben, a tanulás mellett megannyi érdekes, élménydús program, verseny. Pedagógusaink többsége több évtizede az intézményben dolgozik, hatékony és eredményes oktató-nevelő munkájával hozzájárul az esélyteremtéshez. Intézményünkben minden gyermek számára kapott ajándékba, melyeket nap mint nap kedvére bontogathat, hogy majd, ha elérkezik az idő, szabadon szállhasson velük. Akkor is, ha sajátos nevelési igénnyel jár most hozzáánk iskolás éveit alatt, mi ehhez a repüléshez szeretnénk segíteni.

VASSNÉ BÍRÓ JÚLIA
tagintézmény-vezető

Pálóczi Horváth Ádám Református Alapfokú Művészeti Iskola

Kedves Olvasó!

Szeretném röviden bemutatni iskolánkat, melyet 2005-ben vett át fenntartásába a Nagybajomi Református Egyházközség egy magániskolától. Székhelye a Fő utca 67. szám alatti épületben, a református Gyülekezeti Házban van.

Az iskola neve, a dalgyűjtéssel is foglalkozó Pálóczi Horváth Ádám (1760-1820), aki a kor hírességeinek – többek között Csokonainak és Kazinczynak – a baráti, ismeretségi köréhez tartozott. Nagybajomban élt és halt meg. A temetőben egy kopjafa jelzi, hogy Nagybajomban temették el.

Tanulóink az előképzőtől az Alapfok 1-6 és Továbbképző 7-10-osztályokban fa- és rézfúvós, zongora, gitár, néptánc és társastánc tanszakokon folytatják tanulmányaikat.

A református intézményünk 2025-ben ünnepli 20 éves működését. Művészeti nevelésünknek célja a tehetséggondozás, a lehetőség megadása, de célunk az is, hogy a keresztyén értékekkel élve szélesebb látókörrel, értékes személyiségjegyekkel gazdagodjanak tanítványaink. Örömmel mondjuk, hogy több tanítványunk választotta már a zenei pályát, vagy táncpedagógus lett. Fontos számunkra, hogy tanulóink úgy kerüljenek ki iskolánkból, hogy további életükben is igényeljék a jót, a szépet, szeressék a művészet bármelyik ágát.

A mi hitvallásunk a nevelésre vonatkoztatva: szeretetre épüljön minden tevékenységünk, munkánkra a következetesség legyen a jellemző. Jó példát mutassunk minden területen. Hitünk szerinti, hagyományos értékeinkre épülő munkaközösségben tanítunk és arra törekszünk, hogy helyi tanulóközösségeink is ezen szellemi és hitbéli örökségből gyökerező belső indítástól hajtva működjenek.

Két nagy rendezvényünk is erősíti az egységes szemléletet. A Pálóczi Kupa, ahol minden évben a társastáncosok összegyűlnek bemutatóra, művészeti iskolás táncversenyre. A másik ilyen rendezvényünk székhelyünkön, a Nagybajomi Református Egyházközség udvarán májusfa állítása, ezt követi egy hónap múlva a kitáncolása, a városban menettánc, majd népzenei és néptáncosaink bemutatkozása a művelődési házban. Klasszikus hangszeres zenészeink karácsonyi, év végi művészeti estek fellépői.

Rendszeresen szolgálnak hangszeres diákjaink és tanáraink istentiszteleten, székhelyünkön a nagybajomi református templomban. Minden telephelyünk életének szerves részét képezik tanítványaink fellépései. Emellett zenészeink és táncos csoportjaink folyamatos résztvevői és díjazottjai megyei és országos versenyeknek is.

Iskolánk támogatója a fenntartó Nagybajomi Református Egyházközség, a presbitérium. Kiemelt szerepe van az iskolai feladatok mellett a református értékek, szokások megőrzésének mindennapjainkban.

KECSKÉS MIKLÓS

igazgató

Vissza a gyökereinkhez A Kékmadár Gyermekotthon

Az idei évet a változások hatják át, mind a dolgozók, mind a gyermekek szempontjából.

Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy egyre nagyobb szükség van újra a 3 év alatti csoportok kialakítására, mert gyakrabban előfordul a rendszer telítettsége, és kórházakból is többször keresnek bennünket férőhely miatt.

Az első változás februárban volt, amikor a földszinti baba-mamás csoportból csecsemő csoportot alakítottunk ki a 0-3 éves korosztály számára, ahonnan két csecsemő került örökbeadó szülőkhöz.

Összel, belső átszervezéssel a meglévő baba-mamás csoportból a leányanyák áthelyezésre kerültek a fonyódi gyermekotthonba. Ennek a csoportnak a helyén egy újabb csecsemőcsoport fog nyílni, melynek tervezett átadása december hónapban várható.

Elkezdődött a gyermekvédelmi dolgozók átvilágítása, melyhez minden munkatársunk hozzájárult. Ez két részből tevődik össze, a kifogástalan életvitel és a pszichológiai alkalmasság vizsgálata.

A gyermekotthon falai között naponta szembesülünk a nehéz sorsú, feldolgozatlan traumával küzdő gyermekek problémáival, aminek oldásához elengedhetetlen a gyermekek felé való szeretetteljes, elfogadó odafordulás. Az itt dolgozó munkatársak gondoskodnak naponta azokról a gyermekekről, csecsemőkről, akik a saját vér szerinti családjukat nélkülözni kényszerülnek. A hozzánk bekerülő gyermekek családjukban nem kapták meg azt a biztonságot, amit az otthon nevelkedő gyermekek többsége átélhet. Igyekszünk kiszámíthatóságot, rendszerességet beépíteni az életükbe intézményi keretek között, amennyire ez lehetséges. Nagyon fontos, hogy amíg a gyermekek sorsa nem rendeződik, egy olyan szeretetteljes légkörbe jöjjenek haza az iskolából, óvodából, ahol megapaszthatják „az igazi otthon” érzését.

A gyermekotthonban jelenleg az iskoláskorú gyermekek közül heten a helyi általános iskola tanulói, ketten járnak gimnáziumba Kaposvárra, egy fiatal középiskolába Csurgóra másodszaktámára, egy diákunk pedig a Bárczi EGYMI tanulója Kaposváron. A gyerekek közül többen részesülnek zeneiskolai oktatásban fuvola, zongora és furulya szakon. A gyermekotthonban kialakításra került egy zeneszoba, ahova lehetőséget kaptunk hangszerek vásárlására is, itt a gyermekeink szívesen gyakorolnak.

Az intézményben már évek óta működő sósobát előszere-ttel használják kicsik és nagyok egyaránt, mind terápiás, mind relaxációs céllal.

Nagy örömkre, a zeneszobával egy időben sikerült az évek óta tervezett fejlesztőszobát is megvalósítani, ahol a csecsemőink egyéni fejlesztésben részesülhetnek utazó fejlesztőpedagógus segítségével.

Nagyobb eredmények:

2024.11.23-án került megrendezésre a XXIII. Pék Hagymányőrző verseny, ezen a rangos eseményen Huszár Gertrúd ezüstérmet kapott.

A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság által meghirdetett online versmondó versenyen 3 gyermekünk vett részt. Mindhárman továbbjutottak a középdöntőbe, végül Orsós Jázmin Kíra 4. osztályos tanulónk Szervezői Különdíjban részesült.

Huszár Rékát egy éve írtattuk be a zeneiskola fuvola szakára, azóta több helyre hívták már szerepelni, nagyon szorgalmasan és kitartóan gyakorol.

Eredménynek számít az is, hogy egy anya kigondozásra került gyermekével együtt, és megkezdtek az önálló életüket.

Büszkék vagyunk gyermekeinkre.

Az adventi időszak a hosszú készülődés mellett segít, hogy ne csak az otthont díszítsük, öltöztessük ünneplőbe, hanem a szívünket is. Gyermekeinkkel közös műsorral készülünk az otthonban dolgozó felnőtteknek, hisz az ünnep hangulatát mi magunk formáljuk, rajtunk múlik, hogy megteremtjük-e a szeretet csodáját.

Áldott, Békés, Ünnepeket kívánunk mindenkinek!

BODRI-SZÉLL GABRIELLA

Kékmadár Gyermekotthon vezető

A „Nagybajomi Értékőrök sütödéje”

Avagy szeretnénk megtanítani a város fiataljait nagyszüleink receptjeinek elkészítésére

2023. októberében összejöttünk, hogy minden hónap első péntekjén hozzunk egy-két receptet nagymamáink féltve őrzött receptes könyveiből, amit aztán elkészítenénk az arra jelentkezőknek a művelődési házban. Próbáltuk figyelembe venni az adott hónap hagyományait, így elsőként a parasztrétes nyújtásával „kápráztattuk” el a megjelent közönséget. Programunkat úgy hirdettük meg, hogy míg az anyukák nézelődnek, gyermekeiknek kézműves foglalkozást tartunk. Majd a kelt rétes elkészítését mutattuk be. Aztán karácsonyra hangolódva a bejglit és a mézespuszedlit, majd a zserbót is megsütöttük. Februárban a fánkok kerültek terítékre, s míg ezek elkészültek, a gyerekek által készített farsangi szemüvegben készült egy közös kép a lelkes és visszatérő nézőközönséggel együtt.

Hogy ne csak mindig süteményt süssünk, jött egy gazdag sajtos pogácsa, és a lisztes stercet is megkóstolhatták. Húsvét közeledtével pedig kakaós és sós fonott kalácsot készítettünk. Természetesen a húsvéti sós foszlós kalács mellé kövesztett sonka, házi készítésű reszelt torma és főtt tojás is dukált. Ezután a prószaké volt a főszerep, készült sima aludttej, „kótt” és a kukoricamálét is megsütöttük.

Majd nyáron szabadságra mentünk, és a saját éléskamránkat töltöttük meg otthon befőttekkel, lekvárokkal, savanyúságokkal. De hiányzott a közös munka, és az ősszel újra nyitottuk a sütödénket. Elkészült a hájas kráflí, az élesztős kelt hájas és a habroló, melyet már az Ízörzők műsorában is bemutattunk.

Majd ismét a karácsony közeledtével készítettünk mézes adventi koszorút, melyet minden jelentkező saját ízlése szerint rakhatott össze, aztán egy szép mézes lapokból álló karácsonyfa díszítési lehetőségét is bemutattuk, és a pozsonyi kiflit is megsütöttük.

Aztán gondoltunk még a kuglóf, „hosszú kótt”, bukta, sós vízben kifőzött kelt pereg elkészítésére és a különböző pogácsák (krumplis, tepertős, paprikás...), a lángosok bemutatására. És még a dödölle, avagy gánica, hagymásbab készítését is eláruljuk a közönségünknek.

Szerintem nagyon jó kis csapatunk van, mindenki kiveszi a részét a munkából, minden hónapban más és más értékőr mutatja be főzési-sütési tudományát a megjelent közönségnek, akik ugyancsak nagyon lelkesen járnak hozzánk Nagybjom „nyugdíjas fiataljai”. Köszönjük nekik a kitartásukat.

Az értékőr csapatunk tagja: Domján Lászlóné, Farkasné Zsobrák Ilona, Horváth Istvánné, Németh Éva, Pirka Lászlóné, Tóth Lajosné és Ballér Jánosné.

BALLÉR JÁNOSNÉ

az Értékőr csoport tagja

Mesés könyvtári foglalkozás

Könyvtári programjaink közül ez a nap áll a legközelebb a szívemhez. Gyermekeknek szerveztük meg ezt a délutánt augusztusban. Nagyon fontos a mai digitális világban gyermekeink könyvtárba szoktatása, hogy szeressék a könyveket, a meséket, az alkotás örömét megélni közösen. Jó volt látni az örömet az arcukon, ahogyan felszabadultan hallgatják a mesét, amit a papírszínház segítségével adtam elő. Mert a mese a megnyugtató, feszültségoldó hatásán túl, képes valami sokkal többre is: a mesében megtalálhatók ugyanis azok a tanítások, amelyek a lelki gyógyuláshoz szükségesek.

A Japánból eredő és igen népszerű Papírszínház, a Kamishibai a mesekönyveket mintegy színházzá alakítja. A fateretben mozgatható nagyméretű lapok segítségével a mesélő, a gyerekekkel szembefordulva, a lapok mozgatásával, az ebből eredő játékkal és ennek drámai hatásával igazi színházi élménnyé

változtatja a hagyományos meseolvasást. E technika segítségével mindenki által jól láthatóvá válnak a képek, a figyelem egyszerre tud az illusztrációkra és a mese szövegére irányulni, a mesélő pedig a lapok hátulján olvasható szöveget kellő hatással tudja előadni közönségének.

A mesefoglalkozás után nyomtatott kifestőt színezték, festettek kavicsokat akril filccel, aszfaltkrétáztak, valamint kérhettek csillámtetkőt, majd közös játékokat játszottak az asztalnál. Programunk végén mindenki választhatott szájjázenék megfelelő palacsintát, amit kint a teraszon frissen kínáltunk. Reméljük, a jövőben is szép számmal jönnek a gyermekek a könyvtárba és programjainkra!

TISZA MÓNIKA

könyvtáros

Csányi Alapítvány

Nagybajom 1-es csoport

Az elmúlt időszak nagy kihívások elé állította a Nagybjom 1-es csoport végzős tanulóit. Érettségi vizsgák, nyelvvizsgák, pályaválasztás, továbbtanulás, egyetemi szóbeli felvételi vizsgákra való felkészülés. A felsoroltak már a tanév tervezésekor előrevetítették, hogy mi is legyen az a projekt, amiben majd közösen dolgoznunk kell, hogy a kitűzött céljainkat – sikeres, minél jobb eredményű érettségi bizonyítvány megszerzése, ön-azonos/reális pályaválasztás, sikeres pályaaorientáció, sikeres egyetemi felvételi, nyelvvizsgák megszerzése – el tudjuk érni.

A MOZAIK projekten belül az Edukáció alprojekt, a tantárgyakra, nyelvvizsgákra, az érettségire való felkészítést, és a pályaaorientációs foglalkozások szervezett rendszerét foglalta magába, mely igazodott az Életút Programban megfogalmazott pedagógiai célkitűzésekhez, és vele összhangban foglalmazott meg elvárásokat, célokat.

A pályaaorientációs alprojektben az ismeretátadáson kívül az egyénre koncentráltunk. Az önismereten keresztül a személyiség megerősítése és a személyes kompetenciák fejlesztése volt az elsődleges. Ezen információk megszerzéséhez a dráma és önismereti foglalkozások, pályaaorientációs előadások, pályaválasztási foglalkozások, tréningek, szakmai napok, mentori órák és egyéni beszélgetések adtak lehetőséget.

A pályaválasztás akkor tekinthető sikeresnek, ha a személyi jellemzők és a választott szakhoz kapcsolódó munkaköri jellemzők összhangban vannak. Ehhez elengedhetetlen, hogy az egyén tisztában legyen a személyiségével, készségeivel, és az általa legfontosabbnak tartott értékekkel.

Összességében úgy érzem, hogy a pályaaorientációs projektben vállalt célkitűzések nagy részét megvalósítottuk. A fiatalok képessé váltak arra, hogy felelős döntést hozzanak a továbbtanulással kapcsolatban. Megismerték a hazai felsőoktatási rendszert, tájékozódtak az őket érdeklő szakterületek mibenlétéről, biztos idegennyelvi tudásra tettek szert. Elmélyítették az egyetemi szóbeli felvételihez és az érettségi vizsga megszerzéséhez szükséges ismereteket.

Az eredményeinkről: a csoportból felsőoktatási intézménybe jelentkezett és egyetemre felvételt nyert 5 fő.

A csoportból angol nyelvből 3 fő szerzett C1 típusú komplex

nyelvvizsgát, 1 fő német és 2 fő angol nyelvből szerzett B2 komplex típusú nyelvvizsgát.

A MOZAIK projekt még nem zárult le, hiszen a csoportom másik felével (7 fő) hasonló eredményeket és sikereket szeretnénk elérni az idei tanév végére.

A projekt eddigi sikeréhez erősen hozzájárult, az együttműködő partnereinkkel végzett közös munka; az OTP Fáy András Alapítvány által biztosított tréningek és a BONAFARM cégcsoport által nyújtott előadások, szakmai napok, céglátogatások lehetősége. A fejlesztő tanáraink szakmai felkészültsége és rugalmassága, a mentortársaim jelenléte, az egyetemista fiatalok lelkes hozzáállása, a tanulók tenni akarása és a szülők támogató háttere.

Nagy várakozással tekintünk az elkövetkezendő időszakra, mert a 2025. év a Beválogatás éve lesz a Nagybjomi Közösségi Házban.

*Némethné B. Szilvia
mentor*

Nagybjom 2-es csoport

A Nagybjom 2-es csoportjában 14 aktív középiskolás támogatott tanul. Ezen felül tavasszal három egyetemista hallgatót búcsúztattunk az Életút Fesztiválon, akik lediplomáztak, így sikeresen teljesítették az Életút Programot. Közülük ketten mesterszakon végeztek. A középiskolások a jövő tanévben érettségiznek, egyetemre felvételiznek, szakmai vizsgáznak. Így az idei tanév feladatai közé tartoznak az ehhez kapcsolódó foglalkozások, projektek. Az Edukáció nevezetű projektünk pályaaorientációs foglalkozásokkal egészült ki.

Fontosnak tartjuk, hogy tanulóink ismerjék önmaguk képességeit, és el tudjanak igazodni a felvételi eljárások útvesztőiben. Ez a Nagybjom 1-es csoport középiskolás fiataljaival közösen valósul meg. A Fenntarthatóság alprojekt is bevezetésre került, melyben öt témakörrel szeretnénk megismerni, mint például a Hulladék, az Energia, a Biodiverzitás, a Fenntartható értékek, a Tudatos fogyasztás. Az alprojekt célja a környezet védelme és a fenntarthatóság. A globális felmelegedés, a klímaváltozás, a csökkenő energiakészlet, a

vízhiány mind hatással van a környezetünkre, és veszélyeztetik a Földet. Fontos, hogy erről a gyerekek ismereteket szerezzenek és tudatában legyenek, hogy odafigyeléssel ők is tehetnek a Föld védelméért.

Idén nyáron a Történelmi és Honismereti táborunk Felvidéken zajlott. A táborozás célja a történelmi Magyarország területeinek és történelmének megismerése. A hagyományos kultúra és természeti értékek megismerése is szempont a közösségi élmények megélése mellett. A tábor programja történelmi, néprajzi, földrajzi és művészeti sajátosságokat, nevezetességeket tartalmazott. A történelmi nagyvárosokban igényesen eltöltött szabadidős programok is biztosítottak voltak a fiatalok részére. A közelgő Adventi Családi Napunkkal zárjuk az évet.

*Urr András
mentor*

Nagybajom 3-as csoport

A Nagybajom 3-as csoport, 13 fő 8. osztályos diákból, 1 fő 12.-es középiskolásból és 8 fő egyetemistából áll. Nagy büszkeségről adhatunk hírt, ugyanis Csontos Mihály, csoportunk tagja sikeresen lediplomázott a Szegedi Tudományegyetem üzemmérnök-informatikus szakon backend specializációval. Nagyon büszkék vagyunk rá.

A Csányi Alapítvány nagybajomi 3-as csoportja, a felvételi- és nyelvi felkészítések mellett immár negyedik éve végzi Delta projektjét. A kezdeti kisebb természetfotózások és természetközeli programok után egyre több és színesebb tevékenységben vettünk részt. Így 2024. február 29-én eljött az ideje annak, hogy bemutatkozzunk alkotásainkkal az alapítványon kívüli érdeklődőknek is. A nagybajomi református templomban rendeztünk egy kiállítást.

Alapítványunk tagjait rengeteg helyen szívesen látják. Így volt ez Somogyfajszon is, ahol Tömösváry Tibor vezetett körbe minket a Somogy Természetvédelmi Szervezet központjának szélesebb körű megismerése érdekében. Bepillantást kaptunk a Somogyot meghatározó vizes élőhelyek, pocsolyák, vízátfolyások, tocsogók élőhelyeinek mindennapjaiba.

Június 15-i tanévzáró eseményünk egy részét is a projektnek szenteltük. A Duna-Dráva Nemzeti Parkkal való jó kapcsolatunknak köszönhetően közösségi házunkban fogadhattuk Glaczt Róbert természetvédelmi őrt. Az ő segítségével A és B típusú odúkat készítettünk. A madárodúkhöz a faanyagot az 5-ös Hárs Bt. ajánlotta fel számunkra.

Első nyári táborunk Balatonszemesen volt. Tematikája a pénzügyek körül forgott, és a FÁY Alapítvány szervezésében zajlott le.

Delta projektünk nagy mérföldköve a következő, 7. osztályos év végi tematikus táborunk volt. Kőszegen tölthettünk egy hetet csak a természetismeretnek szentelve. Köszönet érte Keszei Baláznak, Bancsó Sándornak és Illés Péternek, akik a foglalkozásokat vezették. Kirándultunk, kóboroltunk és az élő környezetünk megértésére fókuszáltunk. A Magyar Madártani Egyesület Vas vármegyei csoportjának szervezésében részt vettünk egy igazi madárgyűűzésen is a Tömördi Madár-vártán, amely a Madártávlat című negyedéves kiadványban is olvasható.

*Szabó Roland
mentor*

Sport hírek

Kiemelkedő sporteredmények egy feltörekvő tehetségtől

Kustos Balázs egyre többet hallható a hazai küzdősportok világában, különösen a Ju-Jitsu terén. Az elmúlt időszakban jelentős eredményeket ért el, amelyek kiemelik őt a sportág ígéretes fiataljai közül.

Legutóbbi sikerei

Balázs a 2024-es Magyar Ju-Jitsu Bajnokságon az U21-es korosztályban, 85 kg-os súlycsoportban két versenyszámban is dobogós helyezést ért el. Fighting System kategóriában első helyezett lett, s ezzel elnyerte a magyar bajnoki címet, míg Contact Ju-Jitsu (Full Contact) versenyszámban az ezüstérmet szerezte meg. A magyar bajnokság egyben kvalifikációs esemény volt, amely lehetőséget biztosít a belgiumi Európa-kupán és a ciprusi Európa-bajnokságon való részvételre is.

Helyi és nemzetközi elismerés

Nemcsak a hazai versenyeken szerepel kiválóan, hanem felkészültsége és kitartása a nemzetközi mezőnyben is figyelemre méltó. Az ilyen eredmények mögött komoly edzőmunka és elhivatottság áll, példaként szolgálhatnak a sporttársak és a fiatalabb generációk számára.

Jelentősebb eredményei

Hazai eredmények: 2017-Magyar Bajnok, 2018-Magyar Bajnok, 2024-Magyar Bajnok

Mindezek mellett számos dobogós helyezést gazdagítja a hazai éremtáblázatát.

Nemzetközi eredmények: 2018-Hollandia, Európa Bajnokság 5.hely, 2018-Maribor Open 3.hely, 2018-Budapest Open 3.hely, 2018.Bécs Open 3.hely, 2019-Maribor Open 2.hely, 2022-Maribor Open 2.hely, 2022-Európa Kupa 3.hely, 2023-Budapest Open 1.hely

Balázs karrierje még csak az elején tart, de már most megmutatta, hogy képes kiemelkedni a hazai és nemzetközi mezőnyből. Jövőre már egyetemistaként építheti tovább sportkarrierjét. Eredményei inspirációt jelenthetnek mindazok számára, akik a küzdősportok iránt érdeklődnek.

Fogathajtás

Tóth Balázs és Tóth Eszter 2024-ben is részesei voltak a Somogy és a szomszédos vármegyékben megrendezésre kerülő C kategóriás fogathajtó versenyeknek kettes- és egyesfogathajtással egyaránt.

Eszter mind a két kategóriában indult és még mindig a legfiatalabbnak vett részt a kettesfogathajtó bajnokságban, ahol a 18 induló közül a 9. helyen zárta az idényt. Ebben a kategóriában a legjobb eredményét Lullán érte el, ahol akadályhajtásban 6., vadászajtásban 4. helyen sikerült végeznie. De amire a legbüszkébb, hogy egyesfogatával kvalifikálta magát az országos döntőbe, ahol a 27 nevezőből a 21. helyet érte el. Balázs maradt az egyesfogathajtó kategóriánál. Vármegyén belül apa-lánya versengés zajlott, míg a szomszédos vármegyékben népesebb mezőnyben mérte fel magát. Eszterrel együtt ő is kvalifikálta magát az országos döntőbe, amit a Tolna vármegyei Tolna-Mözs településen rendeztek meg. Balázs a 27 indulóból az előkelő 3. helyezést érte el.

A jövőben is tovább folytatják szenvedélyüket, és ahol tudnak, részt vesznek a versenyeken.

Péter-Lichtenberger Ábris, az országúti kerékpározás bajnoka

Ábris novemberben lett 16 éves, 2024-ben U17-es korosztályban versenyzett, 2025 januárjától pedig U19-es korosztályban folytatja a versenyzést az MBH Bank Colpack csapatában, valamint állandó tagja a korosztályos magyar válogatottnak.

Ez az év tartogatott örömet és csalódást is. Technikai sport lévén nem mindig elég a maximális felkészülés, van úgy, hogy egy lemerült váltó, defekt, fékprobléma, betegség, bukás miatt elúszik a verseny, a jó helyezés.

Ez az év főként a tanulás, a tapasztalás éve volt Ábrinak, hiszen az országos bajnokságokat leszámítva külföldön versenyzett. A külföldi versenyek más dimenzióban zajlanak. Az indulók létszáma 120-150 fő között mozog. Hatalmas a tempó, erőt próbálók a pályák, a versenyek 3-4 naposak, tehát a sorozatterhelés, a folyamatos koncentráció kimerítő tud lenni. Ábris a 2024-es évben az országúti kerékpár időfutam bajnokságon Debrecenben magyar bajnoki címet szerzett, mezőny versenyen Tamásiban az országos bajnokságon a második, a békéscsabai kritérium országos bajnokságon pedig harmadik helyezett lett. A külföldi versenyeken Olaszországban, Ausztriában, Szlovéniában, Szlovákiában és Csehországban állt rajthoz, a legjobb eredménye 4 napos versenyen az összetett 10. hely volt.

Magyar bajnokok a bajomi röpis lányok!

A Nagyabajomi Diák Röplabda Klub célja a röplabdasport népszerűsítése, a fiatalok sportolási lehetőségeinek biztosítása és tehetségeik kibontakoztatásának segítése. Az elmúlt év során a klub aktív tevékenységet folytatott, melynek során jelentős eredményeket ért el a versenysport terén.

Heti három alkalommal zajlottak edzések, amelyekben különböző korosztályú és tudásszintű csapatok vettek részt. A klub különös figyelmet fordított az utánpótlás-nevelésre, amelynek keretében az U12, U13 és U15 korosztályok számára biztosítottak fejlődési lehetőséget.

Versenysport és eredmények

A Röplabda Szövetség által szervezett Magyar Bajnokság első osztályában szerepelt az egyesület U12-es Piros csapata, amely az elmúlt évek egyik legkiemelkedőbb eredményét érte el: Magyar Bajnoki címet szerzett.

A csapat tagjai: Baráth Amália, Bunovác LÉna, Császár Rebeka, Koczor Jázmin, Vass Johanna.

Az U12-es Narancs csapat a harmadosztály Nyugat „A” csoportjában első helyen végzett, az országos összesített eredmény alapján a 46 csapatot felvonultató mezőnyben a 28. helyen végzett.

A csapat tagjai: Görög Luca, Horváth Gabriella, Horváth Krisztina, Horváth Nóra Mária, Piszker Alexa, Tóth Natália.

Az U13-as csapat szintén kiváló teljesítményt nyújtott, a Magyar Bajnokság harmadosztályában első helyen végzett, és így a 103 csapatot számláló országos mezőnyben az előkelő 37. helyen zárt.

A csapat tagjai: Baráth Amália, Bunovác LÉna, Császár Rebeka, Görög Luca, Horváth Gabriella, Horváth Nóra Mária, Jákovics Jázmin, Kis Krisztina, Koczor Jázmin, Piszker Alexa, Tóth Natália.

Az U15-ös csapat a Magyar Bajnokság negyedosztályában versenyzett, és a Dél-Dunántúl „A” csoportjában a második, az országos összesített eredmény szerint a 122 csapatos országos mezőnyben a 80. helyen végzett.

A csapat tagjai: Balla Lujza Matild, Bodó Anna, Jákovics Jázmin, Jávorszki Ágnes, Kis Krisztina, Szabó Elizabet Nóra, Szakonyi Rebeka, Tóth Lili.

Nagyabajomi AC

A Nagyabajomi Atlétikai Club településünk egyik legnagyobb létszámú civil szervezete, 100-120 fővel. Egyesületünk 9 korcsoportban biztosít sportolási lehetőséget, településünk, fiataljai számára. Először indítottunk női csapatot a bajnokságban.

A 2023/2024. évi bajnokságban a következő helyezéseket érték el csapataink, a Somogy Vármegye I. osztályú bajnokságokban:

felnőtt csapat - 2. hely, U19 csapat - 6. hely, U16 fiú csapat - 2. hely, U16 leány csapat - 8. hely, U14 csapat - 4. hely.

Fiatalabb korosztályaink, (U13, U11, U9, U7) tornarendszerű rendezvényeken lépnek pályára: Bozsik-, nyári-, téli futsal tornák. Köszönjük Nagyajom Város Önkormányzatának, hogy biztosítja számunkra az alapokat működésünkhöz. A TAO rendszeren keresztül, több vállalkozás is támogatta egyesületünket, akiknek ezúton is köszönjük! (Vidanet Zrt., Marázplast, Stavmat Zrt., Pylon-S Kft.)

Szurkolóinknak is köszönjük, hogy minden körülmények között kitartanak mellettünk!

Összességében elmondható, hogy a 2023/24-es bajnoki évet, eredményesen zártuk.

A 2024/25-ös bajnokság lapzártakor még tart, így arról a következő számban adunk tájékoztatást.

Kellemes karácsonyi ünnepeket és Boldog Új évet kívánok, a NAC nevében mindenkinek!

Vasvári János, NAC Elnöke

Rétisas a Boronka-melléki Tájvédelmi Körzetben

A magyar természetvédelem egyik jelképe a fokozottan védett rétisas (*Haliaeetus albicilla*). Elmondhatjuk, hogy a legsikeresebb fajok között van, ami a költőpárok számát illeti. 1987-ben indult a Magyarországi Rétisas-védelmi Program, akkor a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság te-

ületén 12 ismert szülőpár 6 fiókát rejtetett ki. 2015-ben már 146(!) ismert szülőpár 140(!) fiókát rejtetett ki. Ez a teljes magyarországi állomány kb. 50%-a. 28 év természetvédelmi kezelése rendkívül sikeres volt. Az állomány megőrzéséhez és gyarapításához a legfontosabb munka az élőhelyek védelme, kezelése volt, különösen a költőhelyek megóvása. Együtt kellett működni a hatóságokkal, a gazdálkodókkal, a vadászatra jogosultakkal és esetenként egyéb képviseletekkel.

Jelenleg 16 ismert rétisas fészek van a Boronka-melléki Tájvédelmi Körzetben. Ez több, mint a 1987-es teljes Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság területén lévő összes fészek. Itt érdemes kihangsúlyozni, hogy ezek az ismert költőhelyek. Egyes kollégák szerint a fészkek mintegy 30%-át még mindig nem ismerjük. Ez akkor tűnik meglepőnek, mikor tudjuk, hogy egy rétisas fészek átmérője elérheti a 2 métert, a magasságuk pedig lehet 3 méter is. Maga a kifejlett madár is impozáns a maga 2-2,5 méter szárnyfesztávolságával. Mégis képes a rejtőzködésre! A fészket képes pár nap alatt elkészíteni, ami az őszi időszakra esik. Költése általában december-ja-

nuára esik. A fiókák 80-90 napos korukban röpképesek, de még sokáig a szülők látják el őket. 4-5 évesen lesznek ivarérettek, addig kóborolnak. A fajkutatás során egyes fiatalokat kirepülés előtt nyomkövetővel látnak el, ami nem akadályozza őket a mozgásban, és egy idő múlva magától leesik. Ezek az eszközök rendkívül fontos és érdekes adatokat szolgáltatnak a fiatalok mozgásáról. Volt olyan egyed, amit a Duna mellett jelöltek meg, majd elrepült Nagybjomba a Nimkó-földnek nevezett vadföldre. A telet ott úgy töltötte, hogy gyakorlatilag egy erdőrészben üldögélt, és a mellette lévő vadföldre leszállt táplálkozni. Ennyi volt az egész téli mozgása! Ebből is látszik mennyire gyakorlatias és lehetőségeket maximálisan kihasználó ragadozó.

Telente a Boronka melléke terített asztal a rétisasnak. A vadászat során a terepen visszahagyott belsőség vagy az elhullott vad könnyen megszerezhető és bőséges táplálék. Ezeknél a tetemeknél gyakran nagy a tülekedés a különböző táplálkozni akaró fajok között. Ugyanúgy, mint a szavannákon látható természetfilmekben. Első az aranysakál, ha észreveszi, második a rétisas, aztán a hollók és a sort a széncinegék zárják.

Ezek alapján elmondhatjuk, hogy a Boronka-melléki Tájvédelmi Körzet, és azon belül is Nagybjom, ami szerves része a tájvédelmi körzetnek, kiváló élőhelye ennek az igazán impozáns ragadozó madarunknak! Ezt az is megerősíti, hogy épp a múlt héten találtunk egy új fészket! A rétisas védelem során minden segítséget szívesen veszünk, és előre is köszönjük!

GLACZ RÓBERT természetvédelmi őr, Duna-Dráva Nemzeti Park, Daróczi Zsolt fotója

Madárka, madárka... ... segíthetünk (?)

Ha a Föld történetét kialakulásától napjainkig (4,543 milliárd év) 24 órába belesűríténénk, talán sokakat meglepne, hogy az ember elődje csak az utolsó percben jelenne meg, s a *Homo sapiens* (értelmes ember), illetve mai ember történelme csupán néhány másodpercet töltene ki.

Ezen kevés idő alatt fajunk drasztikusan megbolygatta a természet egyensúlyát. Kezdetben csak finoman, észrevétlenül. Mai, divatos szóhasználatul élve fenntartható módon. Ekkor még harmóniában éltünk a minket körülvevő természetes környezettel, annak részei voltunk. Megítélésem szerint ez az idilli állapot addig tartott, amíg mi emberek alkalmazkodtunk a környezethez. A romlás melegágya az emberi elme azon felismerése, hogy a számunkra kedvezőtlen tényezőket képesek lehetünk átalakítani, akár meg is szüntetni! Így jelent meg az emberi munka által kialakított új területi egység: a mesterséges környezet. Azonban épített világunkba számos alakommal visszalopja magát a természet, s sokunk nagy örö-

mére megoszthatjuk élőlényeivel a helyet, melyet magunknak teremtettünk.

No, de milyen legyen ez az együttélés? Megtehetjük-e, hogy akár segítő szándékkal, jól akarva, beleavatkozunk a köztünk élő élőlények életébe? Ezen kérdéskört illetően szeretnék néhány gondolatot megfogalmazni írásomban a lakóhelyünkön felbukkanó madarak példáján keresztül!

Kell-e, illetve hogyan etessük maradó madarainkat télen?

Kezdeném azzal, hogy szakértők szerint Magyarországon nem szükségszerű, nem kötelező a madáretetés maradó madaraink esetében. A maradó madarak is vonulnak aszerint, hogy adott területen találnak-e táplálékot maguknak. Alkalmazkodnak a környezetükhöz. Ne okozzon tehát senkinek lelki problémát, ha nem áll módjában télen madarakat etetni! Táplálék hiányában a hazai áttelelő, állandó fajok is délebbre húzódnak, akár nagy távolságokat is megtéve. Ezt azonban

nem nevezzük költözésnek, mivel nincs minden évben meghatározott iránya. Viszont, ha azt szeretnénk, hogy a mi településünket zengje be madárcsicsergés, s nálunk találják meg táplálékukat a madárkák, akkor bátran etessen, akinek ilyen szándéka van! A téli etetés időszaka az első tartós fagyok beköszöntétől azok megszűnéséig tart. Ez nagyjából decembertől a következő év márciusának közepéig tartó időintervallum. Nagyon fontos, hogy ezt ne lépjük túl! Az áprilistól kezdődő költési időszakban az alapvetően magevő madaraink is rovarokkal táplálják fiókáikat. Ebben az időszakban a szülők által előemésztetlen, hántolatlan állapotban hordott magvak életveszélyesek a fiókákra nézve!

Ha elkezdünk az etetést, nem szabad abbahagyni!

Ezt a sokunkban élő íratlan szabályt megdöntik a korábban leírtak (miszerint táplálék hiányában odébbállnak a madarak), valamint az a tény is, hogy etetett madaraink nem kizárólag az etetőkről táplálkoznak, hanem természetes forrásokat is felkutatnak (pl. korábban elhullott magvak; lehullott lombban, korhadt kéregben áttelelő rovarok).

Etetgetünk-etetgetünk, de mit is etetgessünk?

Alapvetően három csoportba sorolhatók a madaraknak adható eleségek:

- Gyümölcsök, bogyók: leginkább alma, illetve borostyán, vadszőlő, tűztővis, ostorfa bogyói
- Olajos magvak: elsősorban fekete héjú napraforgómag (nem a boltban vehető csíkos!) kölessel keverve, tört dióbél, tört mogyoró (utóbbiak drágák), kiscsőrű madaraknak mák
- Állati zsiradék: bármilyen háj, faggyú. (Sózott szalonna TILLOS! A só elvonja a vizet az amúgy is pici testű madarak szervezetéből – magyarul szomjan halnak. Ha már itt tartunk, kenyeret, kalácsot, morzsát se adjunk, mert azok hatalmas bélhurtot okozhatnak!)

Kedvelt eledel még az úgynevezett madárkalács, melynek elkészítése igen egyszerű. Kisebb fémedényben (pl. konzervdobozban) megolvasztott faggyúba szórunk olajos magvakat! Hútsuk le, deresszük meg készítményünket, majd egy kis langyos vízzel melegítsük fel fémedényünket éppen annyira, hogy könnyedén kicsusszanjon az elkészült madárkalács! A madárkalácsot ne tegyük hálóba, szabadon tálaljuk az etetőn! Egy gondolat még ebben a kérdéskörben: az etetés mellett ne feledkezzünk meg madáritatók (tisztá víz) kihelyezéséről sem!

Vannak-e olyan madárfajok, melyek etetése tiltott?

Bizony vannak. A vízimadarak etetése kifejezetten tiltott! Számtalan példa van arra, hogy kenyérdarabkákkal etetik a vízimadarakat. Jószándék vezérli ezeket az embereket, ám tettük amellett, hogy teljesen felesleges, veszélybe sodorja a táplált madarakat. Az így etetett vízimadarak elkényelmesednek. Fiókáikat is odavezetik az etetőhelyekre, akiknél az egyoldalú táplálkozás miatt úgynevezett „angyalszárnny” betegség alakul ki, melynek következménye élethosszig tartó röpképtelenség. Ezen madarak ősszel nem lesznek képesek a vonulásra, így zord telek alkalmával a jégbefagyás okozta kegyetlen pusztulás vár rájuk.

Jó, jó, de mi a helyzet szeretett madarunkkal?

Talán nem túlzás, hogy a nagybajomi emberek szívének egyik legkedvesebb madara a fehér gólya. Köztudottan vonuló, költöző madár. „Afrikába megy nyaralni”. Előfordul azonban, hogy néhányuk úgy dönt, nem teszi meg a többezer

kilométeres távot, s áttelelő gólyaként nálunk marad. Fontos leszögezni, hogy ezek a gólyák alapvetően nem szorulnak emberi segítségre. Befogásuk nem engedélyezett, etetésük szükségtelen. Ezek a madarak bevállalásabbak. Kiváltó ok lehet egyfajta környezetváltozás, például a klíma változása. (Nem szeretnék vitatkozni a klímaváltozás-tagadókkal! Ez csak egy példa volt, melyet nálam sokkal okosabb emberek osztanak.) Az áttelelő gólyák alapállapotban egészséges, röpképes, szaporodásra, utódnevelésre alkalmas egyedek. Rendkívüli alkalmazkodóképességgel vannak megáldva. Ezeket a példányokat nem szabad és nem is kell etetni! Mégis előfordulhatnak olyan esetek, amikor emberi beavatkozásra van szükség. Például legyengült, röpképtelen, sérült madarak esetében. Ilyen esetek nem csak kifejlött, áttelelő gólyák esetében fordulhatnak elő, hanem szélsőségesen száraz nyári időszakokban is, mely esetekben a fiókák a veszélyeztetettek, de csak ha sérültek, illetve röpképtelenek! Ilyenkor engedélyezett lehet az etetés. Ám ezt nem teheti meg bárki! A gólyák lakossági etetése hatóságilag tilos! Bármilyen húsféleség közterületre kihelyezése veszélyes hulladéknak minősül, odacsalogathatják a kóbor kutyákat, esetleg rókákat, melyek nem csak a védtelen madarakra, hanem az emberre, közvetlen környezetünkre is veszélyesek lehetnek. A gólyafiókák lakossági etetése azért sem ajánlott, mert az etetés során megszelídült madarak bátran közlekednek az emberek között, vagy akár az autók között a közutakon is, mely balesetveszélyes helyzeteket idézhet elő. Ha mindezek ellenére az etetett fiókák mégis vonulásnak indulnak, s eléri Afrikát, az ilyen szelíd madarakat fogják elsőként könnyedén levadászni az ottani emberek... Merthogy Afrika egyes területein megeszik a fehér gólyákat.

Kinek szólunk hát, ha baj van?

A legyengült, sérült fehér gólyák mentőhelyre szállítását kizárólag a területileg illetékes nemzeti park (Nagybajom esetében a Duna-Dráva Nemzeti Park; telefonszám: 06 72 517 200) őrszolgálat végezheti.

Bízunk a szakemberekben! Ez a legjobb, amit tehetünk a sérült madarak védelmében.

KISS KRISZTIÁN
biológia-földrajz tanár

Gólyástalálkozó 2024

A 21. Európai Gólyás Települések Találkozójának megrendezésére júniusban került sor a horvátországi Cigocban. A festői szépségű kicsi falu volt az első, ahol a mozgalom elkezdődött a gólyák megfigyelése kapcsán. 1994 óta, Nagybjomot megelőzve, immáron 30 éve ez a település viseli az Európai Gólyás Falu címet. A Száva holtágában mezőgazdasággal foglalkoztak az emberek, (sajnos) a kis családi porták ideje itt is leáldozóban van. Ahogy az emberek elszármaznak, a földművelés, az állattartás is megváltozik a területen, a gólyák is fogyatkozni kezdtek. A kezdetekhez képest jócskán a felére csökkent az aktív fészkek száma. A Lonjsko Polje Nemzeti Park napjainkban is nagy gondot fordít a környezetvédelemre, a hagyományos épületek megóvására.

A Duna-Dráva Nemzeti Parkot Nyemcsok Tamás tájegységvezető és Balázs-Kotroczó Adrienn projektmenedzser, Nagybjom Város Önkormányzatát Albertus Anita pályázati referens képviselte. A megjelent települések résztvevői előadták az elmúlt egy évben történt fejlesztéseiket, tájékoztatták egy-

mást a környékükön történt környezeti változásokról a gólyák mindennapjaival kapcsolatosan is. Nagybjom tekintetében a Boronka-patak rehabilitációja kapcsán történt természetvédelmi előrelépésekről, az iskolakert projekt népszerűségéről számolt be Nyemcsok Tamás.

Vezetett túrákkal színesítették a szervezők az eseményt a nemzeti park területén, a „Fekete Gólya” látogató központ, Krapje falu hagyományosan épített tölgyfa házait, madár-megfigyelőit, legelőit, vizes élőhelyeit, környékbeli méhészetét tekintették meg a résztvevők.

A nemzetközi rendezvény zárásaként csoportmunkában ötletbörzét tartottak a jövőben megvalósítható projektekről, azok költségvetéséről, kivitelezésének megoldási javaslatairól.

ALBERTUS ANITA
pályázati referens

Visszaemlékezés a nagybjomi iskolára

Mindig szívemengető dolog számomra, ha egykori iskolámra gondolok. Diákként, tanárként egyaránt. Iskolás 1964 és 1972 között voltam. Végig kiváló tanáraim voltak, emiatt lettem én is tanár. 1981-ben végeztem a Pécsi Tanárképző Főiskolán,

matematika-fizika szakon. És nem akartam tanár lenni... Az informatika világa vonzott, ezért nem is kerestem iskolát munkahelyként. Volt egy ígéretem egy informatikus állásra, de az végül nem valósult meg. Munkanélküli voltam a nyár

végén, amikor egy nagybajomi tanárt behívtak katonának. A megüresedett napközis állásra jelentkeztem egyből, és fölvettem. Így lettem véletlenül tanár.

Amikor először beléptem a tanáriba, immár nem diákként, hanem tanárként, egyből leültem a kényelmes karosszékre, olyannyira otthon éreztem magamat. Egykori tanáraink mind kedvesen fogadtak, figyelmesek, segítőkészek voltak irántam. 2-4. osztályosokból álló napközis csoportom volt, kb. 41 fővel. Az első napok nehezek voltak, de aztán sok szép emlékem keletkezett ebből az évből. A következő tanév két változást hozott. A kisegítő tagozatra kerültem matematikát tanítani, és fölvettem a Debreceni Egyetemre, matematika tanári kiegészítő szakra. Ez a korszak két évig tartott, számtalan különleges diákkal és élménnyel tele. 1984-ben készült el az – akkor új – iskolaépület, én pedig kikerültem a kisegítőből, és matematikát tanítottam a felsőben. Váratlanul osztályfőnök is lettem, egy „gazdátlanul” maradt nyolcadikos osztályban. Nehéz helyzet volt, ezt egyből tudtam. Diákként ugyanezt átéltem már én is, nyolcadikosként. A legszebb a dologban az, hogy ez az osztály minden alkalommal meghív a rendszeres osztálytalálkozókra, és kifejezik a szeretetüket ezzel is. Az idő megszépít mindent. Ebben az évben befejeztem az egyetemi tanulmányokat, de nem akartam mindenáron középiskolába menni tanítani. Jól éreztem magamat itt.

A következő tanév számomra is katonai szolgálattal kezdődött, 6 hónapig tartott. Amint leszereltem, kineveztek igazgatóhelyettesnek. Ez nagy megtiszteltetés volt a számomra, és nagyon igyekeztem megfelelni a bizalomnak.

Nagyon szerettem az iskolámat, ez volt az életem.

Sulirádió működött, fotolabort szereltem össze, és fényképeket hívtam elő. Kialakítottunk egy zárt láncú tévéhálózatot is. Megvalósítottuk a számítástechnika oktatását, amivel akkoriban csak nagyon kevés általános iskola büszkélkedhetett, talán rajtuk kívül más nem is.

A tanítás mellett az ekkor keletkezett legszebb emlékeimből válogatok.

Ha manapság találkozok valakivel a régi diákok közül, vagy azok szüleivel, elsőként mindig a kerékpáros vándortáborokat említik meg. Ilyen táborozást háromszor tudunk megvalósítani. Az első Szeged-Makó-Hódmezővásárhely-Szentes-Csongrád-Szeged útvonalon zajlott, és mindhárom közül a legjobban sikerült, a legszebb élmények itt keletkeztek. A következő éven a Duna-Tisza közén kerekedtünk, Petőfi útjain jellege alapján. Az útvonalunk – többek között – Kecskemét-Lakitelek-Kiskőrös-Szabadszállás-Solt városokon haladt keresztül. Különleges élmény volt Solton a Kossuth rádió műsorát sugárzó nagy adótorony meglátogatása, ahol a kezünkben levő fém 10 forintoson hallgattuk a műsort. A harmadik évben a nyugati végeken kerekedtünk: Kapuvár-Sopron-Szentgottárd-Szombathely-Zalaegerszeg-Nagykanizsa útvonalon.

A vándortáborokat mindig alapos felkészülés előzte meg. Két héttel az indulás előtt szinte naponta tartottunk „edzéseket”, azaz körbecicajoztuk a környező falvakat, kb. 20-30 km-es utakat megtéve. Ez volt a fizikai felkészítés. Mindig voltak felhívó kísérők is, autóval, akik hozták a konyhát utánunk. Így könnyebb volt tekerni, és finomakat ettünk, saját főzés alapján. Szóval, szép volt minden, gyönyörű.

Egy másik kedves emlékem az ifiklub működése volt. Akkoriban az úttörők mellett működő önkéntes segítőköt nevezték így, akik egykori diákjainkból kerültek ki, zömmel középiskolás korukban. Velük rendszeresen tartottunk összejövetele-

ket, igazi klubéletet éltünk. Utazgattunk más ifiklubokhoz, mi is láttunk vendégül ilyeneket, akkoriban ez nem volt ritkaság. És természetesen velük is kerekedtünk. Először csak itthon, Somogyban tekertünk, mert szállásként iskolákat kerestünk meg, ahol voltak nagybajomiak. Kadarkút-Nagyatád-Barcs-Csurgó körutat jártuk be, aztán nagyobbra vágytunk. A következő évben „Menjünk le Szegedre!” felkiáltással nagy fába vágtuk a fejszénket. A 300 km-t három napra osztottuk, kb. 100-100 kilométeres szakaszokra. Pécs-Baja-Szeged volt az útvonalunk. Egy bajomi diáklány akkor már Szegeden volt egyetemista. Ő vette meg a jegyeket a Nyári Szabadtéri Játékokra, akkor volt a Nyomorultak című musical ősbemutatója. 3 nap oda, 1 nap ott, 3 nap vissza. Minden bal eset, baj nélkül! Szép volt.

A számítástechnika oktatásának létrejötté igazán érdekes történet volt. Amikor először előálltam egy tanévnyitón azzal az ötlettel, hogy szeretnék egy számítástechnika szakkört létrehozni, kinevettek, mert nem volt hozzá semmilyen gép. Ezt én is tudtam, de nem tettem le az álmomról. Aztán megjelentek az első Commodore 64 játékgépek, egy-két magáncsaládnál. Drága volt, de nem elérhetetlen. Az iskolának persze nem volt ennyi pénze. Ekkor aztán megjelent a piacon a magyar fejlesztésű Primo számítógép, ami (majdnem) annyit tudott, mint a C=64, és sokkal olcsóbb volt. Amint a reklámját olvastam, rögtön tudtam, hogy ez elérhető az iskolának. Az igazgatónak elmondtam, hogy gyűjtést kellene tartani a helyi cégek körében, erre a célra. Gondoltam, naivnak, de lelkesnek fognak tartani, és támogatni fognak. Az igazgatóm szabad kezét adott. Három nap alatt három helyi cég összeadta az összeg háromnegyedét. A hiányzó részt a helyi tanács állta, miután látták, hogy mások is az ügy mögé álltak. 4 db Primo megérkezett Nagybjombba, és elkezdődött egy szakkör. Később még tudtuk fejleszteni az állományt, nekünk is lett C=64 és színes monitor, a többi meg már történelem.

1989-ben (matematika szakos diplomám birtokában) lettem a kaposvári Munkácsy Gimnázium tanára. Ott 30 évig voltam. 2019-től Bodrogon tanítok, onnan is mentem nyugdíjba.

Gondoltam, egy-két régi álmomat most már meg tudom valósítani, mert lesz rá elegendő időm, és még van viszonylagos testi és szellemi egészségem is. Az egyik egy robotika találkozó létrehozása általános iskolásoknak. Ez már megvalósult és a második szervezése is sínen van.

Jöhet a másik nagy álmom, a Bajomi Helikon létrehozása. Ez a kifejezés Takáts Gyulától származik. Azt az időszakot jelöli vele, amikor egyszerre volt jelen Bajomban Csokonai, Pálóczi és Sárközy. Ők a Bajomi Helikon. Ez szép és tiszteletre méltó hagyatéka Bajomnak, érdemes lenne ebből építkeznünk, gyarapodnunk, nekünk, a ma emberének. Egy homokvár sok-sok szem homokból épül fel. Az első homokszemet letettem az asztalra. Az építkezés közös feladat lesz, és erős a hitem, hogy sokakat fog lelkesíteni. Istenben bízok, az Ő szeretetében, hogy megadja nekem megérni ennek a létrejöttét.

BALOGH ÁRPÁD

Kaposvár-Nagybajom, 2024. december

Ivóvízminőség javítása pályázati lehetőség

Az önkormányzattal történő előzetes tárgyalásokat és előkészítést követően a KAVÍZ Kft. beadta pályázatát a „Vízminőség javítása Magyarországon” című programban a nagybajomi ivóvíz minőségének javítására. A pályázat a közműves vízellátás keretében szolgáltatott ivóvíz minőségének javítására irányul. A felhívás célja, hogy olyan víziközmű fejlesztések kerüljenek támogatásra, amelyek a víziközmű-rendszerek műszaki állapotát javítják, hozzájárulnak az ivóvízellátó és szennyvízelvezető, valamint -kezelő rendszerek környezeti-kímélő módon történő, fenntartható üzemeltetéséhez. A vízminőség javítását támogató ivóvízkezelés programrész célkitűzése az érintett lakosság tiszta ivóvízzel való ellátása, ezzel összhangban az emberi fogyasztásra szánt víz minőségéről szóló nemzetközi és hazai jogszabályoknak való megfelelés, kifejezetten a magas vas és mangán tartalom miatt kifogásolt vezetékes ivóvízminőség javítása.

Jelenleg a nagybajomi kutak nyersvize határérték felett vasat, illetve mangánt tartalmaz. A jelenlegi üzemelés során a

kutakból a nyersvíz direktbe az elosztóhálózat közvetítésével a fogyasztókhoz, illetve a 200 m³-es víztoronyba kerül.

A pályázat részeként az I. és III. számú kutak felújítása tervezett, a II. tartalékkút műszaki állapota megfelelő. A tervezett fejlesztés által az egészségesebb ivóvíz biztosítása is megtörténne, a vas és mangán eltávolítása által az ivóvízből, mivel ezek az elemek nemcsak a víz színét és ízét rontják, hanem hosszabb távon a vezetékekben is lerakódhatnak, ami más szennyeződések (például baktériumokat) is megköthet. A projekt keretében tervezett a meglévő vízkitermelő rendszerre víztisztító technológia építése vas- és mangántalanítás, valamint fertőtlenítés.

A támogatást igénylő KAVÍZ Kft. a programkomponens megvalósítása során a Nagybjom és Vidéke Horgászegyesülettel tervez együttműködést kialakítani. A pályázat beadását a képviselő-testület a szükséges döntések meghozatalával támogatta. A pályázat elbírálása a jövő év első harmadában várható.

A véradás életet ment: Miért fontos és hogyan segíthetsz?

A véradás elengedhetetlen része a modern egészségügyi rendszernek, hiszen a vér kizárólag vérral pótolható, mesterségesen nem előállítható. A beteg emberek, műtétek, balesetek áldozatai és különböző kezelések során életmentő lehet a donorok önzetlen segítsége. Naponta közel 1400-1600 ember ad vért Magyarországon, és ez a szám rendkívül fontos ahhoz, hogy biztosítani lehessen a folyamatos vérellátást. Munkanapokon 50-60 helyszínen várják a donorokat, évente közel 15 000 véradásra alkalmas helyszínt biztosítva, így bárki könnyen megtalálhatja a számára legmegfelelőbb időpontot és helyet.

„A vér rendkívül összetett és nélkülözhetetlen” – mondta Dr. Nagy Sándor, az Országos Vérellátó Szolgálat szakmai főigazgató-helyettese, ezért is oly létszükséglet a véradásra ösztönözni az embereket. A vér felel az oxigén és széndioxid

szállításáért a szervezetben, és a sejtjes elemei részt vesznek a test immunválaszaiban is. Ezért a vér egy olyan komplex folyékony anyag, amely nélkül az élet elképzelhetetlen. A véradás tehát nemcsak egy nemes cselekedet, hanem egy életet mentő szükségszerűség is, amelynek fontosságát soha nem lehet eléggé hangsúlyozni. Ezért is nagy öröm a Vérellátó számára, hogy minden évben egyre nagyobb számú véradót díjazhat, akik akár a 150 véradást is elérték már.

A véradás tehát mindannyiunk felelőssége és lehetősége, hogy hozzájáruljunk mások életéhez. Ne habozzunk segíteni, hiszen egyetlen véradással akár több életet is megmenthetünk!

STRASSZER VALÉRIA

véradásszervező, Kaposvári Területi Vérellátó

Kommunikáció – régen

Major Tibor írása

Akik még emlékeznek az 1990 előtti évekre, tudják, ki is volt a kisbíró. A községházán dolgozó hivatalsegédet titulálták így. Ő amolyan házi mindenes, kézbesítő, kertész, hírvívő, de egyben az ügyfeleket eligazító, a rendre is ügyelő sokoldalú munkatárs volt, a település megbecsült tagja. Nagybajomban az 1950-es évektől Pál Józsi bácsi, Varga János bácsi és Huszár Pista bácsi volt hosszabb ideig e pozícióban. Akit utoljára kisbírónak tisztelhattunk, az Varga Dezső bácsi volt, szimpatizánsai körében csak úgy emlegették „a kösségfő”. Ma a televízió, az internet, a szórólapok világában könnyen juthatunk közérdekű információkhoz, a régi világban azonban ez másképp volt. Akkoriban az államigazgatás helyi szerve gondoskodott a lakosság informálásáról, túlnyomó részt a kisbíró segítségével. Ha szükségessé vált a tájékoztatás országos vagy helyi rendeletek, határozatok okán, akkor a kisbíró egy dobost akasztott a nyakába, és végigjárta a település utcáit. Körülbelül 300 méterenként megállt, és doboszóval jelezte, hogy fontos közlendője van. Az akkori szorgos világban minden épkézláb felnőtt a földeken vagy egyéb munkahelyen dolgozott, így csak az öregek és a gyerekek voltak otthon. Az ő feladatuk volt tájékoztatni a hazatérőket az aktuális teendőkről. Mindig bámulattal hallgattam a változó ütemű, egyre gyorsuló dobpergést, ami után a kisbíró komótosan elővett egy papírlapot, és pontról pontra hangosan felolvasta annak

tartalmát az összegyűlteknak. A Nagybajomban bevált és gyakorolt sablonszöveg így kezdődött:

Közhírré tétetik!

Először!

A Községi Tanács értesíti a lakosságot, hogy folyó hó 12-én baromfioltás lesz.

Másodszor!

A Zöld Mező Termelő Szövetkezethnél választó malacok eladók!

Harmadszor! ... stb.

Így értesültünk kutyaoltásról, tűzgyújtási tilalomról, eladó lakóházról, a szövőlepké elleni védekezés kötelezettségéről, szavazásról, kötelező közmunkáról és még sok másról, sokszor tíznél is több pontban.

Böhönyéről származó nagyanyám – aki sok mindenről mesélt nekem – elmondott egy lánykorában történt esetet. Egy írástudatlan embert vettek fel kisbírónak. A legelső alkalommal, amikor dobolni küldték, az ott megszokott formulával így kezdte a híradást:

Jár a levél, jár! Tekintetes Zóka Sámuel, Böhönye község bírája.....Nesze gyerek! Óvasd fel!

MAJOR TIBOR

Vas megye, 1952. április 2. Ladányi Ferencz kisbíró doboszó mellett informálja a község lakóit. Fotó: Vigovszki Ferenc / MTI Nemzeti Fotótár / forrás: index.hu

A „Nagybajomért” Közalapítvány 2024-ben

A „Nagybajomért” Közalapítvány kiemelkedő sikerének tekintjük 2024-ben a ruhagyűjtést, mellyel folyamatosan ösztönözhetjük a lakosságot arra, hogy tegyünk a FÖLDÉRT. Hála-sak vagyunk minden felajánlásért, amelyet a településen lakóktól kaptunk, hogy az általuk már nem használt ruhaneművel hozzájárultak céljaink eléréséhez. Emellett a használt háztartási olaj elkülönített gyűjtésére is van lehetőség itt helyben is, az ABC-ben elhelyezett sárga edénybe adhatják le a feleslegessé vált, használt étolajat, amelyért úgyszintén pénzt kapunk, amit a város szépítésére fordíthatunk. A kupakgyűjtés is folyamatos. Annak ellenére, hogy az üvegviszaváltó automaták megjelentek, rendszeresen megtelik a szív a sportcsarnoknál.

A gyógyszerárban kihelyezett perselybe támogatást gyűjtünk a BundaZug Állatmentő Alapítvány javára, valamint egy malacpersely is található ott, a közalapítványi célok támogatásához.

A Húsvétváró rendezvényt, a Gyermeeknapot és a „Tökjó” őszi vasárnapot is támogattuk. Tombola felajánlásokat adtunk az idei évben megrendezésre kerülő bálókra és iskolai farsangokra. Ebben az évben a nagybajomi Városnap szervezésében és eszközbeszerzésében is részt vettünk.

Egyik szívügyünk a Trianon-émlékkö környezetének rendbetétele a nemzeti összetartozás napjára, melyet minden évben néhány önkéntes közreműködésével teszünk szebbé. Minden ősszel virágokat veszünk Nagybajomba, az idei évben platánfákat is ültettünk a második világháborús szovjet emlékműhöz, pótolva a vihar által kifordított növényeket.

A „Belső-somogyi puszták elszármazottainak találkozóját” is támogattuk, megható a természettel együtt élt emberek összetartását látni és érezni.

A Galéria melletti kapubejáró felújításába is belefogtunk a Magyar Király Patika támogatásával, várhatóan tavasszal teljesen megújul az átjáró fala egy vidám festménnyel.

Az Ötös-hárs víztározónál található kilátó felújításához Közalapítványunk anyagot vásárolt, a kivitelezést a Nagybajom és Vidéke Horgász Egyesület tagjai végezték.

A „Nagybajomért” Közalapítvány 2024. októberében a második Retro Disco-t rendezte meg Nagybajomban. A támogatójegyekből befolyt összeget a közalapítvány kezeli és fordítja céljai elérésére. Az idei Mikulás rendezvényhez 15 kg szaloncukorral járultunk hozzá, amivel a gyerekek ünnepi várakozását szeretnénk édesíteni.

Első alkalommal fogtuk össze a nagybajomi Adventi ablakdíszítőket, melyre 30-an jelentkeztek, sa díszítésért cserébe apró ajándékot adtunk, mely Spacér Beáta keze munkáját dicséri.

Nagyon sokat jelent számunkra, hogy önkénteseink és

Támogassa adója 1%-val a „Nagybajomért” Közalapítványt!

„NAGYBAJOMÉRT” KÖZALAPÍTVÁNY

Cím: 7561 Nagybajom, Fő utca 40.

Adószám: 18777468-1-14

Bankszámlaszám: 11743143-20001058

Telefonszám: 06/82 556-950

E-mail nagybajomert.kozalapitvany.2003@gmail.com

Facebook: <https://www.facebook.com/Nagybajomert-Kozalapitvany-1523917497897042>

Közhasznúsági fokozat: közhasznú

Alapítvány jellege: nyílt alapítvány

Nyilvántartási szám: 14-01-0002870

együttműködő partnereink mindig velünk vannak és támogatják ötleteinket és azok megvalósítását. Számos emlékeztetést pillanatot éltünk át velük, és a közös élmények mindig mosolyt csalnak az arcunkra. Nélkülük nem lett volna ilyen eredményes és élvezetes a munka.

Ezúton is szeretnénk gratulálni „A legszebb konyhakertek – Magyarország legszebb konyhakertjei” országos verseny díjazottjainak, bízunk benne, hogy sok hasonló, hasznos mozgalom elindításában működhetünk együtt a településünkért.

Szeretnénk dr. Szula Ágnesnek és Bakonyi Évának köszönetet mondani a közös munkáért, ötletért, élményért. Külön szeretnénk köszöneti új tagjainkat, Kustosné Antal Veronikát és Rozgonyi Emőkéket.

Kiemelt támogatóink az OTP Bank Nyrt., a Magyar Király Gyógyszerár és a Somogy Vármegyei Önkormányzat, akik támogatásukkal hozzájárultak a mindennapi feladatok sikeres megoldásához.

Az egyesület elnöke: Kustosné Antal Veronika, titkára: Albertus Anita, további kuratóriumi tagjai: Rozgonyi Emőke, Spacér Beáta és Szél Petronella.

„NAGYBAJOMÉRT” KÖZALAPÍTVÁNY
kuratóriumi tagjai

Rendhagyó történelemóra a Rákóczi-szabadságharcról

„Ami több érzékszerv által egyszerre érzékelhető, azt több érzékszerv útján kell érzékelni.” (Comenius)

Az iskolához közel lakó tanítóként gyakran számba veszem az órák tervezésekor, hogy milyen kézzel fogható tárgyakkal tudom motiválni a tanulókat, miként lehet élményszerűvé, s még szemléletesebbé tenni a tananyagot.

A Rákóczi-szabadságharc olvasmányainak lezárása hozta az ötletet, hogy meghívjam Szabó Ernő történelem szakos tanárunkat, hogy a korszakról szerzett tudásával és bemutatott tárgyaival bővítsen és emlékeztetse tegye tanulóink e korszakról szerzett ismereteit.

Iskolánk egykori tanára, a „A Rákóczi-szabadságharc a numizmatika tükrében” c. könyve mellett régi érmékből is hozott jópárat, valamint a ma is használatos II. Rákóczi Ferencet ábrázoló 500 Ft-os bankjegyekből is mindenkinek a kezébe adott egyet-egyet az adott korszak és kultúrkör megjelenítéséhez. A fizetőeszközök kiváló szemléltetőeszközök, hiszen egyszerre képzőművészeti alkotások, történeti dokumentumok és használati tárgyak.

Tanulóink a korosztályhoz igazított órán megismerkedhettek a forráselemzések során használatos régies magyar nyelvvel, s egy rövid forrás elemzéséből kiinduló feladatlap megoldásával ismét aktív részesei lehettek a tanórának. Ez az értékes módszer segíti a diákokat abban, hogy jobban megértsék a történelmet, fejlesszék a kritikus gondolkodásukat, használják nyelvtani- és íráskészségüket, és hogy jobban megértsék a történelem szerepét a jelenben.

A tankönyvünk képanyagából megismert korabeli zászlók helyi szülők által hímezett másolatai is újra előkerültek, a méretek, formák és a színek összességével gazdagítva a diákok ismereteit. A gyerekek filmjelenetek megtekintésével és elemzésével bepillantást nyertek a korszak ruha- és fegyverviselésébe, s beleélhették magukat az adott korba egy-egy jelenet átélésével.

A bemutatott tárgyi anyag, az irányított figyelem, s a lényegre törő kérdésekben bővelkedő feladatlap segítségével aktív részese volt minden tanuló a korszak lezárásának.

Köszönjük ezúton is az emlékeztető tanórát.

VALKÓ ANDREA

Nagybajomi Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola
és Kollégium

Kiegészítések a rendhagyó „történelem” órához

Valkó Andrea a Diákkör működése idején állandó fotósunk volt, ezért szívesen vállaltam a feladatot. Az archívumomban több száz fotó maradt meg ebből az időszakból. A Diákkör „vezérkarát” Horváth János, Dömötör Sándor és Szabó Ernő pedagógusok alkották. A magyar történelmi korszakok zászlóit a tanulók és a szülők a Millecentenáriumi Napra, 1996. október 23-ra készítették el az általam kiírt pályázatra. Ebben a munkában kiemelt szerepe volt Nagy Istvánné Terike (a tanulók „Törikének” is „hívták”) történelem szakos tanárnőnek, Nagybjom Város Pedagógiai Díjával kitüntetett pedagógusának. A zászlókat négy fős csoportok szabták-varrták. Csoportos alkotómunkában 14 zászló „született”. (Ezt a napot „fényezte” fellépésével Kassai Lajos lovasjász.) Jutalmuk egy napos Harkány–Siklós vára–Szársomlyó–Tenkes-hegyi ingyenes kirándulás volt. Több olyan zászló készült, amit fiúk készítettek, önállóan, erre büszkék is lehetnek. Az Anjou-kori és az egyik Rákóczi-lobogót profi varrónő „egészítette ki”. A Diákkör háttér munkájában fontos szerepe volt Táskai Vincének, lelkes Kollégáinknak, Szülőknak, nagybjomi fiataloknak. Ezt a kirándulást Septe József vállalkozó finanszírozta.

A rendhagyó órán „A Tenkes kapitánya” és „Rákóczi hadnagya” c. filmekből használtam fel jeleneteket. Utóbbi történelmi szempontból is hiteles, megtörtént eseményt dolgozott fel. A források egy részét az „Archívum Rakoczianum”-ból merítettem.

A kiegészítést „Pillanatképek a nagybjomi iskola múltjából” címmel is írhattam volna.

SZABÓ ERNŐ

Mozaikek Nagybjom történetéhez V.

A vezérlő fejedelem heroikus dandártábornoka Somogy-Nagy-Bajomban

„Török bársony süvegem,
most élem gyöngy életem,
Balogh Ádám a nevem,
Ha vitéz vagy, jer velem.”

(Kuruc időkről szóló toborzónóta,
Thaly Kálmán nyomán)

A Nagybjomi Gyergyai Albert Városi és Iskolai Könyvtárban helytörténeti érdekességekkel kapcsolatban kerestem könyveket. Ekkor találkoztam a „Magyarország városai” c. kiadvánnyal. A 4. kötetben szerepel Nagybjom városa is.

Ebből idézek:

„A Rákóczi Ferenc által vezetett szabadságharc idején, 1708 tavaszán Vak Bottyán és Béri Balogh Ádám brigadéros főhadiszállása Nagybjomban volt.”

(Magyarország városai 1-4. főszerkesztő: dr. Karvalics László – ÉGISZ Kiadó, 2006)

Nagybjom: 4. 246.)

A Rákóczi-szabadságharc két nevezetes személye egyidőben tartózkodott Nagybjomban?

A fent leírt függetlenségi háborúval kapcsolatos forrásokat is tanulmányoztam annak idején az Országos Széchényi Könyvtárban (OSZK), de konkrét forrást Nagybjommal kapcsolatban csak egyet találtam.

A Dunántúlra az 1705-ös hadjárat idejére nevezte ki a fejedelem Bottyán János tábornokot, de nem találtam forrást, amelyik konkrétan írt volna a híres vezér nagybjomi tartózkodásáról. Miután a gróf Károlyi Sándor vezette első dunántúli hadjáratával (1704) Rákóczi csapatai nem tudták „meghódítani” a területet, ezért II. Rákóczi Ferenc vezérlő fejedelem Bottyán Jánost bízta meg, hogy ezen országgrészt nyerje meg a malkotensek („elégedetlenek”) számára. A szécsényi országgyűlés után II. Rákóczi Ferenc vezérlő fejedelem – mint „állam és kormányfő” – irányítja a hadügyet, pénzügyet, külügyet. Bottyán János generális strázsamester (vezérőrnagy) 1705 novemberének elejétől a kurucok többirányú, egyidejű támadásával a Rákóczi-szabadságharc legeredményesebb, legátfogóbb hadjáratát hajtotta végre. A Dunántúl Bottyán Felvidékre történő kinevezéséig a „rebellisek” kezén maradt. Bottyán a Habsburg hadseregben – áttalása előtt – ezredesi rangot viselt. (Vakmerő vállalkozásai közé sorolható, amikor a török megszállás idején az érsekújvári várba belopódzott, az iszlám ima idején a műezzint ledobta a minaretből!) Az 1705 novemberében elindított hadjáratával elfoglalta a Dunántúlt, s megbízatása módosításáig meg is tartotta. Rákóczi fejedelem 1708-tól már a Felvidék védelmére vezényelte.

A jelzett időszakban (1707. november - 1708. május 1.) már gróf Eszterházy Antal tábornok volt a területre kinevezett vezénylő tábornok. A két vezérkari tiszt cseréjéről Rákóczi fejedelem és Bercsényi Miklós locumtenens (fejedelmi helytartó)

döntött, ezért gróf Eszterházy Antal 1707. december 25-től már a Dunántúlon teljesített szolgálatot. (A „Rákóczi hadnagya” c. film is a Felvidéken történik, ahol ekkor már Bottyán János a területre kinevezett katonai vezető. Egy szubjektív megjegyzés. Nem használom a „Vak” jelzést Bottyánra, mert a Habsburg-ház legkiválóbb tábornokai nem egyszer megjegyezték, - amit Emlékirataiban II. Rákóczi Ferenc is: „fél szemmel is többet látott, mint a többi tábornok.” A korabeli levelezésekben, forrásokban nem szerepel az általam kifogásolt jelző. Sajnálatos, hogy több oktatási intézmény is így használja a nevét!)

A fent idézett könyv szövegrészét összehasonlítottam a helytörténeti monográfiánkban található résszel, ahol ez olvasható: „A harcok során Bottyán János kuruc tábornok, a legendás Vak Bottyán és Béri Balogh Ádám brigadéros is megfordult a megyében. A népszerű toborzónótából is jól ismert brigadéros főhadiszállása 1708 tavaszán Nagybjomban volt.” (Solymosi László– Mikóczi Alajos: Nagybjom története 114.)

A fenti szöveg, egyéb források és több szakirodalom alapján kiderült, a tábornok 1708 elején nem lehetett Nagybjomban, az akkor még ezereskapitányi rangban szolgáló Béri Balogh Ádám igen. Hogyan került Nagybjomba a toborzónótából is ismert személy?

Miután Bottyánt a fejedelem a Felvidékre rendelte, Eszterházy Antal jelzései alapján Balogh Ádám nagyobb teret nyert, ugyan még ezereskapitány, de leveleiben Eszterházy tábornok már brigadérosként szólítja.

A decemberi átszervezés az összes dunántúli ezred közül Balogh Ádámét érintette leginkább.

A katonai szabályzat értelmében (1707) általános létszámcsoökkentést hajtottak végre és egy-egy ezredben 12 század helyett csak 10 kompánia szolgálhatott, Eszterházy megegyezett Bottyánnal, hogy ezredéből adjon át öt kompániát Balogh Ádámnak, mert „említett Balogh Ádám uramnak brigadérosi funkcióra lett promóciója (kinevezése) és hogy ő kegyelme corпуст formálhasson magának”, tehát több mint egy ezrednyi sereggel rendelkezzen. Hasonlóképpen megparancsolta Somogyi Ádámnak, hogy a „siklósi és a dorogi katonaságot brigadéros Balogh Ádám uramnak assignálja”. Szekeres Istvánnak néhány kompániát szintén át kellett adnia. Kisfaludy László ezredes is Balogh brigádijához került, azzal a rendelettel, hogy az őkegyelme helyes intiámtióitól (akaratótól) ezerestől várjon” (ti. a parancsokat).

Ekkor már nagyobbra „duzzadt” ezrede, mert a Reglamentum Universale szellemében az addig 9 kompániából álló ezredet Eszterházy Antal 6 kompániára redukáltatta. A szekszárdi, mohácsi, foki, paksi, földvári katonaságból álló ezred egy-egy kompániájában 20-20 katona volt. Ehhez rendelte Bottyán ezredének 3, Somogyi Ádám ezredének siklósi kompániáját. Ide csatolták a csarnaki, a pincehelyi katonaságot Szily György kompániáját Simontornyáról. (Szily György előtte Bottyán ezredének volt a tagja.) Így Béri Balogh Ádám

„ezrede” tíz kompániából állt. A Balogh-gal nem szimpatizáló Szekeres István ezredes parancsot kapott, hogy a hidvégi kompániát küldje Baloghoz. Horváth Ferenc simontornyai kapitány is utasításba kapta, az ozorai, pincehelyi, dombóvári katonaságot küldje Balogh parancsnoksága alá.

A Balogh-„ezred” fenntartása már három vármegye, Tolna, Baranya, Somogy feladata lett, - eddig csak Baranya, Tolna volt - mert közel 2000 főre duzzadt. Az azonos megyéből származó katonák egy ezredbe kerültek.

Bottyán János tábornok az 1705. november elején indított sikeres hadjáratával „meghódította”, csapataival „kuruccá tette” a Dunántúl jelentős részét. November 11-én elfoglalta a kulcsfontosságú Simontornyát. Szigetvár mindvégig az ellenség fontos bázisa, logisztikai központja maradt. (Ezen a napon az Erdély szívébe induló Rákóczi fejedelem és Károlyi tábornok serege vereséget szenvedett Zsibónál, így a fejedelemnek az a terve, hogy elfoglalja Erdély egy részét, meghiúsult.) Bottyán tábornok De La Riviere francia hadmérnök irányításával védősáncokkal kiépítette Siófoknál és Szabadhidvégnél a „Sió-vonalat”. 1708 első hónapjaitól a Balogh-ezred tevékenységének színtere Simontornyától és a Balatontól délre a Dráváig terjedő terület ellenőrzése, a szerb (rác) felkelők visszaszorítása, a lakosság védelme. Feladatként kapta, akadályozza meg a rácok és a császári seregek szabad mozgását, csapatösszevonásokat. A rác csapatok kíméletlenek voltak, a lakosságot terrorban tartották.

Foknál (Siófok) és Hidvégnél (ma Szabadhidvég) állandóan két kompániát tartottak Domonkos Ferenc hajdúezredéből, a főmustramester listája szerint 168 hajdúval, 14 lovassal. Sándor László és Zana György somogyiakból álló ezredeit felosztatták, illetve más ezredbe osztották be. 1708 májusától ezek a somogyi katonák is Balogh Ádám parancsait követték.

A generalis mustra két alkalommal, novemberben és májusban íratott elő. A mezei (irreguláris) katonák az első időszakban nem kaptak zsoldot, a győztes összecsapások után a zsákmányt „kótya-vetyére” bocsátották. Ezért is szerették a portyát. Ha a katona lova, fegyvere sajátja volt (irreguláris vagy „mezei katona”), halála után továbbadhatták, de az „örökösöket” ki kellett fizetni.

Rákóczi téli kvártélyba vitette a hadakat. A vármegyék osztották be, mely sereget melyik faluba osztják el. A lovas század megnevezése kompánia, a gyalogos századé a sereg. Egy regiment (ezred) 12 kompániából (század) állt, kompániánként 80 fővel. 1706 után redukálták a hadsereget is, az ezredet 10 kompániára állították be, de a század létszámát 100 katonára emelték. A „hadkötelezettség” szerint 15 éves kor után bárki bevonultatható a seregbe. A vármegye nemeseinek insurrectioért felelős személye az alispán. A vármegyének zsoldosokat kellett kiállítani, ha ez alól mentesíteni akarták az intézményt, a megváltása személyenként 35 forint volt. A téli elszállásolás november elejétől május 1-ig tartott. Ezt a folyamatot a májusi mustra zárta le, a hadaknak ekkorra kellett újra teljes létszámban felállni. A mezei hadban szolgálók neveit, és létszámát le kellett adni az illetékes szolgabírónak. A fejedelem – hogy nagyobb legyen a harci kedv – engedélyt adott arra, hogy egyes mezei (irreguláris, nem kiképzett) hadaknak is fizessenek zsoldot. Ez lavinát indított el, sorra érkeztek a vezénylő tábornokok kérései, a vezérkarhoz a kuruc vitézek folyamodványai...

A hadak téli ellátásáról, a Regulamentum Universale (Haddügyi szabályzat, 1707) harmadik és negyedik része szerint:

Az equilis portio (ló ellátása) is részletezve van. Egy hó-

napra 2,5 pozsonyi szapu (egy pozsonyi szapu 62,53 liter) zab jár, ez 156 liter, „...a mely vármegyékben pedig kőből számmal élnek, egy equilis portióra 7 vékát nem tetézve, de csapva...” De zabból olyan szűk volt a termés, hogy ezt más abrakkal kellett pótolni, ha volt leginkább árpával, rozssal. Az 1703-1711 közötti időszakban a termés megsínylette a kemény teleket, majd a nagy áradásokat. Ezekben az években (1704, 1706, 1709) a folyók úgy befagytak, hogy lovasezredek is simán átkelhettek a Dunán.

Rákóczi fejedelem írta Emlékiratában 1709 teléről: „A tél rendkívül kemény volt, mint egész Európában...” A zab hiányát még az ezüst- és aranybányák is megsínylették, a bányaszivattyúkat időnként nem tudták működtetni, ugyanis a lovak számára nem volt zab! Széna egy szekérrel (3 mázsá) és 8 köteg szalma, de alomként nem lehetett szénát használni. Katonai ellátás (oralis portio) „... minden személyre egy szapu élet rendeltetett egy hónapra kenyérnek és minden hétre öt font húsa...” , amit a gazdának kellett megsütni, illetve megfőzni. Ezt közös étkezéssel letudhatta a gazda, s ha a katona nem fogadta el, nem járt neki semmi. Minden pozsonyi mérő lisztből 24 kenyeret szükségeltetik sütni, két legényre egy-egy kenyér, egy kenyér 4 fontos, 2,30 kg tömegű. Ha az előírtak ideálisan működnének a vitézlő rend egy tagja egy nap 1,15 kg kenyeret kapna. A hús adagja egy hétre 3 font, ha őrségbe osztották be 5 font (bécsi font 0,56 kg), később egy napra 1 fontra emelték. A só adagja egy hónapra 1 font.

A vármegyék a lisztbeni járandóságukat korpából, hajdinalisztból teljesítették, ettől sok katona vérhast kapott.

A Regulamentum Universale előírásai túlzóan optimisták. A kuruc sereg egyik elméletileg legjobban képzett tábornoka, gróf Forgách Simon 1704. október 7-i javaslatai a hadsereg élelmezése tárgyában a következőket vázolja fel: Egy katona napi kenyéradagja 2 font (1,5 kg), húsadagja 1 font (0,56 kg). Egy ló napi zab adagja 4,4 liter. Rákóczi Emlékirataiban írja, a Höchstadt-i csatával (1704. augusztus 13.) minden remény elveszett. Ilyen körülmények mellett „dicsőség” volt a nyolc éves küzdelem a szabadságjogokért.

Dr. Solymosi László és Mikóczi Alajos kutatásai szerint Nagybjom lakosainak száma 1700 körül: 500-800 fő között mozgott. 1703-ban 78 adózó személyt írtak össze.

A török elleni felszabadító háborúk után a kamarai igazgatás a heti egy nap robot helyett pénzbeli megváltásként évi 8 forintot kért a jobbágyoktól. 1701-től az Udvar visszatért a kilencedre, mint adóformára. Továbbra is terhelte a parasztságot a földesúri adózás, a tized, a hadiadó, a katonatartás kötelezettsége. Kaszárnnyák hiányában a hadsereg élelmezése, elszállásolása tovább növelte a rend nélküli „nemtelenek” (jobbágyok) terheit.

Ezek után érthető, ha Rákóczi felhívása a nemesek és „nemtelenek” felé meghallgatásra talált Somogyban is. A dunántúli, és a határhoz közelebbi vármegyék főnemesei palotákkal, kastélyokkal, birtokokkal rendelkeztek a császárság területén (Bécsben) is. Érdekük volt jó viszonyban lenni a Habsburgokkal. Familiáris kapcsolataikat is felhasználták, hogy rábírájk a nemesek többségét a Habsburg hűsége. Az örökös tartományok nemessége adózott, a magyar nemesség nem.

A megyei nemesség jelentős része azonban két pártra szakadt. Szegedy Pál alispán hű maradt a Habsburg-házhoz, Bogyay György Rákóczi pártját választotta, ezért a vármegye nemessége őt delegálta Gyöngyösre a fejedelem üdvözlésére.

Nagybjom is megosztott lett, egyik földbirtokosa Szelkestei György a kurucok közé állt. A vármegye kuruckori életé-

ben jelentős károkat okoztak a be-betörő rác seregrészek. Kaposvárt is többször pusztították. Balogh Ádám feladatai közé tartozott a szerb-rácok Dráván túl tartása. Balogh Ádámon kívül még Sándor László és Zana György feladata volt, hogy a somogyiakból álló kompániákkal figyeljék Szigetvárt és Eszéket. Az 1707-es esztendő végére átszervezés történt, a somogyi csapatok egy részét feloszlatták. Újjászervezésre Somogyból Balogh Ádám és Kisfaludy László kaptak engedélyt.

1707. novemberben az őszi mustrán Balogh Ádám ezredének a létszáma 693 fő. Ez alapján történt a zsoldfizetés és a megszabott ellátás. A téli időszakban (és nyáron aratás idején is) a katonák jelentős része hazatért családjához. Erre az időre nem járt a hadi szabályzat által előírt ellátmány.

A Rákóczi-szabadságharc kezdetén az ezereskapitányokká kinevezett középnyemesi származású tisztek feladata volt a hadgyűjtés, toborzás, hadtestszervezés. A hadsereg szükségleteit fedező taksaadó kivetése az egyes falvakra az ezereskapitányok feladata volt.

A már említett forrás keltezési helye Nagyvázsöny, ideje 1708. február-március, az utasításokat szignáló személy gróf Eszterházy Antal, a dunántúli hadseregcsoport vezénylő generálisa.

A Sió védővonalára (Sió)fokra és (Szabad)hidvégre rendelt két hajdúszázad ellátása a kilitiek feladata, ez vonatkozik a ságváriakra is. Ezt a két századot eddig Somogy vármegye látta el, de ez nem lett beszámítva a számított ellátásba. A kiszámított létszám fölött vannak.

A többi itteni katona vonuljon gyülekezésre Nagybjajombba.

A pannonhalmi Benedek rendi apátság Somogy vármegyei dézsmarészből (egyházi tizedét) összeírta és az ország szükségére lefoglalta.

A többi hadbavonuló foki, hidvégi, ságvári katona ellátása akkor terheli a nagybjajomi lakosságot, ha parancsra Nagybjajomba kell vonulniuk, huzamosabb ideig ott tartózkodnak. A közeledő tavaszi hadműveletekre a seregek hadrendbe állítása kiemelt feladat.

Balogh Ádám seregtestének katonái gyakran éltek vissza helyzetükkel, gyakran sértették meg a katonai szabályzatban, illetve a felsőbb utasításokban előírtakat.

Béri Balogh Ádám szabálytalan toborzás miatt többször kapott figyelmeztetést tábornokától, ezért az ezrede feltöltéséhez elcsábított (nagy)kónyi, értényi, tamási, (sió)foki katonákat vissza kellett küldenie eredeti századukhoz, a saját ezredéhez tartozó katonákkal kénytelen megoldani a pótlást. A télidőben otthon tartózkodó katonákat nehéz volt hadrendbe állítani.

A Balogh ezred ellátása nagy teher volt a nagybjajomiak számára, ezért az ezereskapitány messzi területekre is elküldte embereit, akik törvénytelenül rekviráltak. Az ezredéhez tartozó Csoknai István főhadnagy Antal János nevű strázsa-mestere (őrmester) a Nagyvázsönyhoz tartozó Csepel lakosságát kényszerítette olyan beszolgáltatásokra, amivel nem tartoztak.

A gabona rekvirálása miatt a lakosok többször is panasszal éltek Eszterházy Antal tábornokhoz, ezért március 10-re Nagyvázsönyba rendelte az elkövetőket, fegyelmi tárgyalásra.

Ekkor pontos létszámát nem ismerjük Béri Balogh Ádám később kétezer főre növekedett dandárjának. Amit tudunk, 1708. szeptember 2-án a kölesdi ütközetben (Tolna vármegye), kétezer főnyi seregtesttel megverte a Simontornya irá-

nyába vonuló, Nehem császári tábornok vezette négyezer fő rác-császári hadat. A fejedelem számára ez egy kisebb győgyír volt a katasztrofális, vesztes trencsényi csata (1708. augusztus 3.) után. Bottyán tábornok Gutánál harcolt, nem volt ott a csatában, szemére hányla a fejedelemnek, miért nem várta be!

Béri Balogh Ádám ezredes részt vett abban a győztes Győr-egervári ütközetben (1706. november 6-7.), ahol 3 súlyos fejsébet is kapott, ezért Eszterházy tábornok a fejedelemhez írta jelentésében: *„Örvendezve szerencsés triumphusán, heroicus actusán, amelyért recommendáltatnyi fog, és az ezernak föllállítása érdemére nézve ígértetik...”* Ennek a győzelemnek, a hősi cselekedetnek következménye, később ezredet, majd dandárt kapott az ezereskapitány...

Béri Balogh Ádám kuruc brigadéros jellemét maga a fejedelem írja le Emlékiratában az 1710-es esztendőre vonatkozóan: *„Még egy elterelő hadjáratot akartam megkísérelni, hogy felbátorítsam a Dunántúl népét, mert Balogh brigadéros – ez a bátor és igen jó magaviseletű tiszt...”*

Bottyán János vezérőrnagy: *„... kinek nem volt mássa a sörény portázásokban.”*

II. Rákóczi Ferenc Emlékirataiból: *„Balogh brigadérost elfogták és lefejezték, a hadifoglyokkal való bánásmódról kötött szerződés ellenére, melyet a császáriak már egy éve nem tartottak meg.”*

A szabadságharcot lezáró szatmári békekötést már nem élte meg, mert 1710. végén a császári seregek fogságába került, a következő év februárjában lefejezték.

A császári udvar hivatalos hetilapja a Wienerisches Diarium 1711. február 6-i kivégzésének híret is közzétette.

Néhány történelmi tény:

Nagybjajomban és a környező településeken (Kutas, Bodrog) többen találtak libertást (X és XX polturást), olyant, ami pecsételés nélküli, tehát 1707 őszétől kivonták a forgalomból, fizetni nem lehetett vele.

A török elleni harcok idején Kutas volt a magyar dunántúli seregtestek gyülekező központja, a Rákóczi-szabadságharc idején postaállomás működött.

Bottyán János tábornok volt Somogy vármegyében, 1706. február 14-én, Igálnál egy ütközetben több ágyút, sok talpas (gyalogos) katonát veszített. Balatonkilitinél utóvédjét a császári sereg megtizedelte.

A dandártábornok kifejezés a francia brigadéros magyar változata. XIV. Lajos, a „Napkirály” zsoldos, reguláris hadseregében alkalmazták, az ezredes és az első tábornoki fokozat, a vezérőrnagy közötti rendfokozat. Napjainkban hazánkban is újra alkalmazásra került.

Béri Balogh Ádámot a fejedelem csak 1708. augusztus 9-én nevezte ki brigadérosnak, de az erről szóló pátenst csak 1709. februárjában kapta meg. Addig ezredesi (colonell) rendfokozatban szerepelt.

„Csúsztatások”: „A Tenkes kapitánya” c. film elején brigadérosnak említi a császári tábornok.

A fenti cím is csúsztatás, mert Nagybjajomban még nem volt brigadéros!

Aláírása szerepel a szécsényi országgyűlés konföderációs szövetséglevelén.

1710. október 8-tól dunántúli kuruc főparancsnok.

1710. október 29-től hadifogságban, 1711. február 6-án Budán kivégezték.

Felesége Festetics Júlia, portréját a keszthelyi Festetics-kastélyban láthatjuk. Apósa Habsburg hűségének jutalma a család későbbi felvirágzása.

A fejedelem kérése ellenére kivégezték, mert apósa rábeszélésére két alkalommal is néhány hétre átállt, labancságra ígérkezett. (1704. áprilisában B. B. Á. apósa Festetics Pál kérésére „megtért”, levelet írt gróf Nádasdy Ferenchez, ebben mentegetőzik, azt írta a sereg, a regimentje nem akar a császár oldalára állni.) Személyével kapcsolatban a Habsburg-ház ezért nem kötött alkut II. Rákóczi Ferenc fejedelemmel.

Az 1707-es ónodi országgyűlésen devalválták (60 %-kal leértékelték a X és XX poltúrásokat) a lakosság körében leginkább használt fizetőeszközt, a rézpénzt, ami tovább növelte az inflációt, a nemespénzeket teaurálták (a tehetősebbje kivonta a forgalomból). Ettől számítva csak 2 millió forint értékben hagytak forgalomban rézpénzt, ezt pedig a „Patrona Hungariae” ellenjeggyel látták el, amit a X és XX poltúrásokra („libertás”) ütöttek rá. A többi értékét vesztette, a katonák leginkább a „korcsmák” (kocsmák) udvarán dobálták el.

Nagybajom újkori jelentőségét több tényező is igazolja.

A kuruc vezetés, illetve a vármegye itt szállásoltatja el azt a sereget, amelynek a későbbiek folyamán stratégiai feladatai lesznek. (1711 után több alkalommal itt zajlottak a vármegyei gyűlések.) Somogy vármegye hátralékainak behajtását egy határozott törzstisztre bízták, Balogh Ádám ezredeskormányra. Ezredét kibővítették, nem véletlen, vezénylő tábornoka többször kérte Bercsényitől a brigadérosi kinevezését.

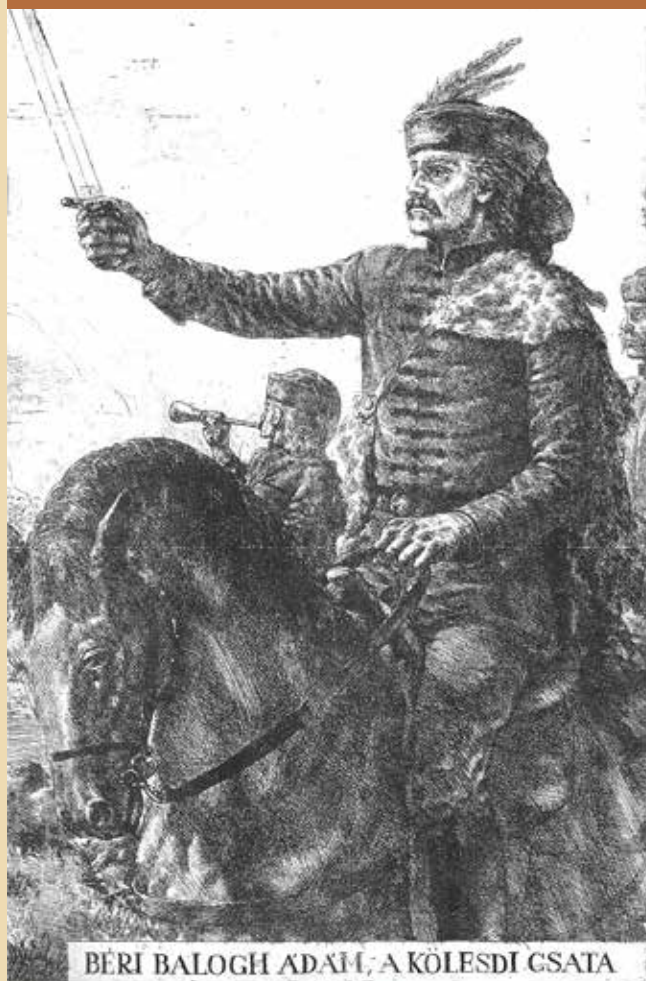
SZABÓ ERNŐ

Nagybajom, 2024. december 4.

A híres rézpénz a feliratról elnevezett libertás. A képen látható példány előoldalán is jól látható a bélyegzés. Ez 1707 után is forgalomban maradt, ami nem lett bélyeggel ellátva, kivonták a forgalomból, ezért elszórták, mert nem lehetett vele fizetni. (Magánygyűjteményből)

Fent: Béri Balogh Ádám a kölesdi csatában (Általános iskolai propaganda anyag az 1970-es évekből)

Kuruc katonák ruházata 1708-ból. A kép a források alapján készült. (Somogyi Győző: The army of the Rákóczi war of independence 1703-1711

A Rákóczi-szabadságharc hadserege 1703-1711 Zrínyi Kiadó Budapest 2018 37.o.)

Finom ételekkel várjuk kedves vendégeinket 2025-ben is!

A **Nagybajomi Vendégváró Kft.** vállalja
különböző rendezvények, esküvők, ballagások
és kisebb-nagyobb családi összejövetelek
lebonyolítását, igény szerint az étkezéstől
a helyszín biztosításán át, akár a díszítésig!

Forduljon hozzánk bizalommal!

Elérhetőségek: **+36 20 491 1113**

Minden kedves vendégünknek, ügyfelünknek, partnerünknek
kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog új évet kívánunk!

MAGÁNYOS ÁRNYÉKFA

"Valamikor szomszédok, komák pihentek alatta,
míg száradt a rend. Most a takarógépek
világában csak az emlékek maradtak.
És a fa egyedül a mező közepén."

Fotó és szöveg: Lukács Géza, Gyergyószárhegy